

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 26.02.1997
COM(97) 49 def.

97/0067 (SYN)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

**tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het
waterbeleid**

(door de Commissie ingediend)

TOELICHTING

1. INLEIDING

Met dit voorstel wordt een communautair kader vastgesteld voor de bescherming van oppervlaktewater en grondwater in de Gemeenschap, met een gemeenschappelijke aanpak en met gemeenschappelijke doelstellingen, beginselen en basismaatregelen. Aan de richtlijn ligt het beginsel ten grondslag bij het milieubeleid inzake water het water te beschouwen zoals zich dat op natuurlijke wijze voordoet, namelijk via stroomgebieden naar de zee toe vloeiend, rekening houdend met de natuurlijke wisselwerking tussen oppervlaktewater en grondwater. Daarbij wordt zowel op kwalitatieve als op kwantitatieve aspecten ingegaan. De richtlijn legt op dat alle maatregelen voor het bereiken van de milieudoelstellingen ten behoeve van een duurzaam behoud en gebruik van water worden gecoördineerd en dat op de resultaten ervan wordt toegezien en de bewaking wordt uitgevoerd in het kader van de stroomgebieden, zodat kan worden gegarandeerd dat het communautair waterbeleid op een samenhangende en efficiënte wijze wordt toegepast. De richtlijn is ontworpen om verdere achteruitgang tegen te gaan en om aquatische ecosystemen, zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht, te beschermen en te verbeteren, evenals terrestrische ecosystemen voor wat betreft hun behoefte aan water. Daarmee draagt zij tevens bij aan de beschikbaarheid van water in de voor een duurzame ontwikkeling benodigde kwaliteit en hoeveelheid. Met betrekking tot de bestrijding van vervuiling houdt de richtlijn een formele bevestiging in van de zogenaamde "gecombineerde aanpak", die bestrijding van vervuiling aan de bron combineert met milieudoelstellingen.

Dit voorstel wordt gedaan in antwoord op het verzoek van de Raad en de Commissie Milieu van het Europees Parlement, die in juni 1995 opriepen tot een fundamentele herziening van het communautaire waterbeleid. Naar aanleiding van deze oproep keurde de Commissie in februari 1996 een mededeling goed inzake het waterbeleid van de Europese Gemeenschap, op basis van de milieubeleidsbeginselen van het Verdrag en het vijfde milieuactieprogramma van de Gemeenschap "Op weg naar duurzame ontwikkeling". In die mededeling werd de aanbeveling gedaan voor een kaderrichtlijn inzake het waterbeleid. Uit het gevoerde overleg met de Raad, het Europees Parlement, het Sociaal en Economisch Comité, het Comité van de Regio's en een brede kring van betrokkenen, met name watergebruikers, komt brede steun naar voren voor het in de mededeling voorgestelde beleid.

Dit voorstel is het resultaat van dit overleg en leunt nauw aan bij de in de mededeling geschetste opzet.

2. ACHTERGROND

2.1 Geschiedenis van het waterbeleid van de Europese Gemeenschap

Het waterbeleid van de Europese Gemeenschap stamt, zoals het grootste deel van het milieubeleid, uit de jaren zeventig, en men kan spreken van twee grote “golven” van wetgeving.

De eerste golf bestond uit een reeks wetgeving op basis van kwalitatieve doelstellingen, waaronder de richtlijn oppervlaktewater (75/440/EEG)¹, de richtlijn zwemwater (76/160/EEG)², de richtlijn viswater (78/659/EEG)³, de richtlijn schelpdierwater (79/923/EEG)⁴ en de richtlijn drinkwater (80/778/EEG)⁵. De belangrijkste elementen op het gebied van de bestrijding van emissies waren de richtlijn gevaarlijke stoffen (76/464/EEG)⁶ en de richtlijn grondwater (80/68/EEG)⁷. In de loop van de vroege jaren tachtig werden “dochterraichtlijnen” van de richtlijn gevaarlijke stoffen aangenomen.

Ter gelegenheid van het ministeriële seminar over water te Frankfurt in 1988 werd de bestaande wetgeving bestudeerd en werd een aantal zaken aangegeven die konden worden verbeterd en leemten die konden worden aangevuld. Dit leidde tot de tweede golf van wetgeving inzake water, waarvan de eerste resultaten bestonden uit de richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (91/271/EEG)⁸ en de richtlijn nitraten (91/676/EEG)⁹. In 1994 diende de Commissie een voorstel in voor een richtlijn ecologische waterkwaliteit¹⁰ als verdere follow-up van het seminar van Frankfurt.

In het ministeriële seminar van Den Haag in 1991, dat werd gevolgd door een resolutie van de Raad in 1992¹¹, werd het communautair waterbeleid verder ontwikkeld door het verzoek een gedetailleerd communautair actieprogramma op te stellen voor de alomvattende bescherming en beheer van grondwater als deel van het algemeen beleid inzake de bescherming van wateren. De Raad vroeg ook om herziening van de richtlijn grondwater (80/68/EEG)¹². Het voorstel van de Commissie voor een actieprogramma voor het grondwater¹³ werd in 1996 goedgekeurd.

¹ PB nr. L 194 van 25.7.1975, blz. 26.

² PB nr. L 31 van 5.2.1976, blz. 1.

³ PB nr. L 222 van 14.8.1978, blz. 1.

⁴ PB nr. L 281 van 10.11.1979, blz. 47.

⁵ PB nr. L 229 van 30.8.1990, blz. 11.

⁶ PB nr. L 129 van 18.5.1976, blz. 23.

⁷ PB nr. L 20 van 26.1.1980, blz. 43.

⁸ PB nr. L 135 van 21.5.1991, blz. 40.

⁹ PB nr. L 375 van 31.12.1991, blz. 1.

¹⁰ PB nr. C 222 van 10.8.1994, blz. 6.

¹¹ Resolutie van de Raad van 25.2.1992; PB nr. C 59 van 6.3.1992, blz. 2.

¹² PB nr. L 20 van 26.1.1980, blz. 43.

¹³ PB nr. C 355 van 25.11.1996, blz. 1.

Verder heeft de Commissie voorstellen ingediend voor de herziening van de richtlijn zwemwater¹⁴ (in 1994) en van de richtlijn drinkwater¹⁵ (in 1995) om ze up-to-date te maken. De Commissie heeft ook een nieuw stuk wetgeving voorgesteld betreffende emissieregulering, in de vorm van het voorstel voor een richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC), dat in 1996 door de Raad werd goedgekeurd (96/61/EG)¹⁶.

Met de komst van deze tweede golf wetgeving is aller aandacht gericht op de kwestie van het waterbeleid van de Europese Gemeenschap, met name omdat de vijf nieuwe voorstellen samenvallen met de tenuitvoerleggingsperiode, en de daarmee verbonden kosten, van de richtlijn inzake de behandeling van het stedelijk afvalwater en de richtlijn nitraten.

De tot de Raad en het Europees Parlement gerichte mededeling over het waterbeleid van de Europese Gemeenschap was bedoeld als discussiestuk, om na te gaan of en hoe de communautaire maatregelen beter konden worden gecoördineerd. Zoals vermeld in de inleiding is het onderhavige voorstel voor een richtlijn het resultaat van het naar aanleiding van de mededeling gevoerde overleg.

2.2 De reacties op het naar aanleiding van de mededeling gevoerde overleg

2.2.1 Raad

De Raad bestudeerde de mededeling en keurde op 25 juni 1996 conclusies goed, waarin de mededeling werd verwelkomd, nota werd genomen van de richtsnoeren voor een kaderrichtlijn waterbeleid, en de Commissie werd opgeroepen voor het eind van het jaar met een voorstel te komen, rekening houdend met de in vorige conclusies van de Raad gedane aanbevelingen.

2.2.2 Europees Parlement

Het standpunt van het Europees Parlement werd goedgekeurd op 23 oktober 1996 (...) ¹⁷. Er was nogal wat kritiek op de mededeling en er werd gesteld dat de Commissie geen globale visie heeft van de richting die het waterbeleid van de EG dient uit te gaan. In het standpunt wordt gesteld dat de Commissie probeert het waterbeleid te "hernationaliseren" en de mate van bescherming te verminderen. Het standpunt gaat vooral in op de kwestie van emissieregulering en is voor een gecombineerde aanpak van het onderwerp, op basis van "strikte en uniforme" emissienormen en aanvullende kwaliteitsdoelstellingen. Het standpunt ondersteunt het idee van een kaderrichtlijn inzake waterbeleid en vraagt de Commissie met een voorstel te komen.

¹⁴ PB nr. C 112 van 22.4.1994, blz. 3.

¹⁵ PB nr. C 131 van 30.5.1995, blz. 5.

¹⁶ PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

¹⁷ PB referentie nog niet beschikbaar

De Commissie heeft het standpunt van het Parlement nauw bestudeerd en heeft veel van de erin geuite commentaren overgenomen. Wat betreft de vraag van het Parlement voor “strikte en uniforme emissienormen”, geldt dat het geëigende instrument daartoe de IPPC-richtlijn (96/61/EG)¹⁸ is, die in september 1996 werd goedgekeurd door de Raad, in samenwerking met het Europees Parlement. Zij voorziet in de goedkeuring van uniforme emissiegrenswaarden, van geval tot geval waar nodig, maar stelt ze niet in alle gevallen verplicht. De Commissie ondersteunt de aanpak van de IPPC-richtlijn en is van mening dat deze efficiënter zal zijn en zal zorgen voor een hogere mate van bescherming. Het voorstel voor een kaderrichtlijn waterbeleid zorgt voor een mechanisme waarmee de IPPC-aanpak, alsmede eventuele normen die in het kader ervan worden goedgekeurd, volledig worden opgenomen in de “gecombineerde aanpak”.

2.2.3 Economisch en Sociaal Comité

Het Economisch en Sociaal Comité heeft de mededeling bestudeerd en steunt het idee van een kaderrichtlijn waterbeleid. Het benadrukt de noodzaak een hoge mate van bescherming voor de watervoorraden en het aquatisch milieu te behouden. Het standpunt werd goedgekeurd op 26 september 1996 (CES 1069/9)¹⁹.

2.2.4 Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's heeft de mededeling eveneens bestudeerd en steunt het idee van een kaderrichtlijn waterbeleid. Het legt nadruk op de noodzaak rekening te houden met lokale administratieve structuren. Het standpunt september 1996 (CdR 186/96 def.)²⁰.

2.2.5 Overige betrokken partijen

Een dertigtal organisaties en personen hebben schriftelijk gereageerd, waarbij allen steun hebben betuigd voor een kaderrichtlijn waterbeleid. In de meeste commentaren werd de brede schets van de Commissie verwelkomd, hoewel een aantal ervan het niet eens was met de specifieke structuur die in de mededeling werd voorgesteld.

Daarnaast organiseerde de Commissie op 28/29 mei 1996 een tweedaagse conferentie. Er waren zo'n 250 deelnemers aan de conferentie, waaronder vertegenwoordigers van de Lidstaten, toezichthoudende instanties, lokale overheden, waterleveranciers, industrie, landbouw en, niet in het minst, vertegenwoordigers van de consumenten en van de milieubeweging.

De conferentie leidde tot een breed en stimulerend debat over alle aspecten van de voorstellen van de Commissie. De hoofdsessies van de conferentie gingen in op stroomgebiedbeheer, de integratie van het waterbeleid in andere beleidsgebieden, het vaststellen van emissiegrenswaarden, het gebruik van kwaliteits- en emissienormen, en

¹⁸ PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

¹⁹ PB referentie nog niet beschikbaar.

²⁰ PB referentie nog niet beschikbaar.

kwantitatief waterbeheer. Er werden geen formele conclusies goedgekeurd, maar er is op aanvraag bij de Commissie een document beschikbaar waarin de belangrijkste besproken onderwerpen worden vermeld (DG XI, eenheid D1).

2.3 Doel van het voorstel voor een kaderrichtlijn waterbeleid

De vier hoofddoelstellingen van een duurzaam waterbeleid zijn:

- de beschikbaarheid van drinkwater;
- de beschikbaarheid van water voor andere economische behoeften;
- de bescherming van het milieu, en
- de vermindering van de gevolgen van overstromingen en droogte.

Deze doelstellingen zijn niet altijd met elkaar verenigbaar. Er zij met name op gewezen dat het derde element, milieubescherming, bijzonder kwetsbaar is en bijzondere aandacht behoeft.

Het is ook duidelijk dat de rol van de Europese Gemeenschap niet dezelfde is op elk van deze vier gebieden. Het subsidiariteitsbeginsel, toegepast op elk van deze vier doelstellingen, leidt niet in elk van deze gevallen tot dezelfde resultaten.

De Commissie is tot de conclusie gekomen dat de belangrijkste doelstelling van de kaderrichtlijn waterbeleid milieubescherming dient te zijn, maar dat milieubescherming ook sterk bijdraagt aan de eerste twee doelstellingen, doordat de ruwe hulpbronnen ermee worden beschermd. Preventie en gevolgenverlichting van overstromingen en droogte zijn sterk afhankelijk van regionale en lokale fysische planning en maatregelen, waarbij de verschillende specifieke omstandigheden een hoofdrol spelen.

De Commissie ziet minder een rol weggelegd voor de Gemeenschap bij het verminderen van de gevolgen van overstromingen en droogte, hoewel het duidelijk is dat maatregelen die worden genomen om het duurzaam gebruik van de hulpbron water veilig te stellen, ook zullen bijdragen aan het bereiken van de vierde doelstelling. Tot slot is dit een "kader"-richtlijn en dient als zodanig een structuur tot stand te brengen waarbinnen de vier doelstellingen beter kunnen worden geïntegreerd op regionaal niveau, ook wanneer de richtlijn zelf vooral op milieubescherming is gericht. Men heeft de Commissie ook gewezen op het belang rekening te houden met de mogelijke gevolgen van klimaatveranderingen op het waterbeleid. De Commissie is het hier in beginsel mee eens, en heeft op dit gebied dan ook actie ondernomen, onder andere door het goedkeuren van een aantal voorstellen voor actie terzake, alsmede door het toewijzen van financiële middelen uit de onderzoeksbegroting van de Gemeenschap. De Commissie is van mening dat met de kaderrichtlijn als zodanig wordt voorzien in een context waarmee zou kunnen worden gereageerd op eventuele klimaatveranderingen, maar dat het moeilijk is nu al concrete bepalingen in de richtlijn op te nemen die daarop vooruitlopen. Zo nodig kan gebruik worden gemaakt van de in de richtlijn opgenomen mogelijkheid een Commissiestrategie te ontwikkelen om dit onderwerp te kunnen behandelen.

De kaderrichtlijn waterbeleid zal de doelstellingen vooral bereiken dankzij de volgende vier punten:

- zij voorziet in een algemeen kader waarbinnen de communautaire, nationale en regionale instanties een geïntegreerd en samenhangend waterbeleid kunnen ontwikkelen;
- zij voorziet in een “vangnet” om kwesties met betrekking tot waterbeleid te herkennen waarmee thans niet voldoende rekening wordt gehouden en waarvoor op gepaste schaal maatregelen moeten worden genomen om aan de situatie te verhelpen;
- zij voorziet in een gezonde basis voor het verzamelen en analyseren van een grote hoeveelheid informatie betreffende de toestand van het aquatisch milieu en de druk die erop wordt uitgeoefend. Dit zal zorgen voor de essentiële informatie op basis waarvan de bevoegde instanties zinvol en duurzaam beleid kunnen ontwikkelen, en
- zij zal ervoor zorgen dat transparantie een plicht wordt, op basis van de publicatie en verspreiding van informatie en van openbaar overleg. Zij zal ook een netwerk tot stand brengen voor de uitwisseling van informatie en ervaringen tussen de professionals op het gebied van waterbeleid in heel de Gemeenschap.

2.4 Structuur van het voorstel voor een kaderrichtlijn waterbeleid

De kaderrichtlijn waterbeleid legt als algemene doelstelling vast dat een goede toestand van het water moet worden bereikt, en vereist:

- beheer op het niveau van het stroomgebied;
- een beoordeling van de kenmerken van het stroomgebied;
- toezicht op de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater van het stroomgebied;
- programma's van maatregelen om aan de doelstelling te voldoen;
- samenvatting van het al bovenstaande in een “stroomgebiedbeheerplan”, en
- openbaar overleg over dat plan.

Daarnaast bevat het eisen ten aanzien van:

- een mechanisme om ervoor te zorgen dat het gebruik van water voor de volledige kostenterugwinningsprijs wordt aangerekend;
- een terugkoppelingsmechanisme om de nationale instanties en de Commissie van bijzondere problemen op de hoogte te stellen;
- maatregelen om incidentele verontreiniging te bestrijden;
- vereenvoudigde verslagleggingsprocedures, en
- een procedure voor de ontwikkeling van gecoördineerde strategieën inzake verontreiniging door specifieke verontreinigende stoffen of groepen verontreinigende stoffen.

Met de richtlijn wordt verder ook nog een comité met horizontale verantwoordelijkheden ingesteld, dat de verantwoordelijkheden overneemt van de met deze richtlijn ingetrokken andere richtlijnen, en dat zal voorzien in alle toekomstige behoeften inzake comités op het gebied van de communautaire waterwetgeving. Slechts een van de door deze richtlijn ingetrokken richtlijnen beschikt over een comité, maar het is de bedoeling op de langere termijn een volledige comitéstructuur te ontwikkelen.

2.5 Verband tussen het voorstel voor een kaderrichtlijn waterbeleid en andere communautaire wetgeving

2.5.1 Het voorstel voor een richtlijn betreffende de ecologische waterkwaliteit (COM (93) 680 def)²¹

Het voorstel voor een kaderrichtlijn waterbeleid het voorstel voor een richtlijn betreffende de ecologische waterkwaliteit vervangt. Alle hoofdelementen van dat laatste voorstel komen in de voorgestelde kaderrichtlijn terug, maar het werkingsgebied is uitgebreid om grondwater te beslaan en in te gaan op een aantal met de waterhoeveelheid verband houdende kwesties. Het voorstel is uitgebreid om te zorgen voor een duidelijker "kader" en om de verhouding met de rest van het waterbeleid te verduidelijken. Het nieuwe voorstel heeft uiteraard ook baat gehad bij de besprekingen in de Raad, het Europees Parlement en elders over het vroegere voorstel.

2.5.2 De richtlijn grondwater (80/68/EEG)²² en het voorstel inzake een actieprogramma voor geïntegreerde grondwaterbescherming (COM (96) 315 def)²³

Het actieprogramma grondwater was oorspronkelijk onder andere bedoeld om te leiden tot een herziening van de richtlijn grondwater, maar in de mededeling werd de conclusie getrokken dat die richtlijn moest worden ingetrokken en dat bepalingen ter bescherming van het grondwater in de kaderrichtlijn moesten worden opgenomen. Een groot deel van de aanbevelingen van het actieprogramma grondwater kunnen dus ook in een juridisch bindende vorm worden teruggevonden in het voorstel voor een kaderrichtlijn. Een groot aantal andere aspecten van het actieprogramma grondwater kan echter niet ten uitvoer worden gelegd door middel van de kaderrichtlijn, maar heeft betrekking op andere beleidsgebieden en maatregelen van minder formele aard.

²¹ PB nr. C 222 van 10.8.1994, blz. 6.

²² PB nr. L 20 van 26.1.1980, blz. 43.

²³ PB referentie nog niet beschikbaar.

2.5.3 De richtlijn drinkwater (80/778/EEG)²⁴

De Commissie heeft onlangs een herziening van de richtlijn drinkwater voorgesteld²⁵. Zowel in de richtlijn als in de voorgestelde herziening worden normen vastgesteld voor het water dat aan de consumenten wordt geleverd, veeleer dan voor de toestand van het milieu. Artikel 8 van de kaderrichtlijn bepaalt dat al het water dat wordt gebruikt voor de winning van drinkwater moet worden aangemeld, en dat kwaliteitsnormen moeten worden vastgesteld, in het licht van de te verwachten waterbehandeling, die het mogelijk maken te voldoen aan de normen van de richtlijn drinkwater.

2.5.4 De richtlijn zwemwater (76/160/EEG)²⁶

De Commissie is tot de conclusie gekomen dat de richtlijn zwemwater een duidelijke communautaire bijdrage levert aan de integratie van milieubeleid en beleid inzake toerisme, en dat het goed is dat deze richtlijn een duidelijke, eigen identiteit heeft. De richtlijn zal echter nauw worden gecoördineerd met de kaderrichtlijn, omdat de “zwemwateren” en de ermee verbonden verplichtingen zullen moeten worden opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen. Het voorstel van de Commissie voor een herziening van de richtlijn zwemwater²⁷ blijft derhalve op de tafel liggen.

2.5.5 De richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC) (96/61/EG)²⁸

De IPPC-richtlijn kan men geen “dochter-richtlijn” van de kaderrichtlijn noemen, omdat zij op geïntegreerde wijze emissies in lucht, bodem en water behandelt. Zij zal echter een centrale rol spelen bij het bestrijden van puntbronverontreiniging aan de bron, en heeft dus duidelijk een nauwe band met de kaderrichtlijn. Zie ook 4.1, 4.2 en 4.3 voor een beschrijving van de maatregelen over verontreinigende stoffen die in de voorgestelde kaderrichtlijn zijn opgenomen.

2.5.6 De richtlijn gevaarlijke stoffen (76/464/EEG)²⁹

De Commissie is van mening dat de richtlijn gevaarlijke stoffen overbodig zal worden wanneer de IPPC-richtlijn, de voorgestelde kaderrichtlijn waterbeleid en een nog in te dienen voorstel voor een richtlijn betreffende de verontreiniging door het kleinbedrijf zullen zijn goedgekeurd en volledig ten uitvoer gelegd. Zie ook 4.1, 4.2 en 4.3 voor een beschrijving van de maatregelen over verontreinigende stoffen die in de voorgestelde kaderrichtlijn zijn opgenomen.

²⁴ PB nr. L 229 van 30.8.1980, blz. 11.

²⁵ PB nr. C 131 van 30.5.1995, blz. 5.

²⁶ PB nr. L 31 van 5.2.1976, blz. 1.

²⁷ PB nr. C 112 van 22.4.1994, blz. 3.

²⁸ PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

²⁹ PB nr. L 129 van 18.5.1976, blz. 23.

2.5.7 De richtlijn oppervlaktewater (75/440/EEG)³⁰

In de kaderrichtlijn wordt voorgesteld de richtlijn oppervlaktewater in te trekken wanneer de programma's van maatregelen van de kaderrichtlijn tot stand zijn gebracht. De kaderrichtlijn zal echter de verplichtingen van de richtlijn oppervlaktewater vervangen met een verplichting om alle wateren aan te wijzen die worden gebruikt voor de winning van drinkwater, met inbegrip van grondwater, en om geëigende milieukwaliteitsnormen in te stellen om te zorgen voor overeenstemming met de richtlijn drinkwater na behandeling.

2.5.8 De richtlijn viswater (78/659/EEG)³¹ en de richtlijn schelpdierwater (79/923/EEG)³²

In de kaderrichtlijn wordt voorgesteld deze beide richtlijnen in te trekken wanneer de programma's van maatregelen van de kaderrichtlijn tot stand zijn gebracht. Thans zijn deze richtlijnen slechts van toepassing voor de wateren die door de Lidstaten zijn aangewezen als viswater of schelpdierwater. Zij bieden derhalve geen uniforme of universele bescherming en het is duidelijk dat de Lidstaten de richtlijnen op zeer verschillende wijze ten uitvoer leggen. De kaderrichtlijn, anderzijds, zal voor alle oppervlaktewateren bescherming bieden tot een niveau van "goede toestand van het oppervlaktewater"; het zal daarbij voor de Lidstaten mogelijk blijven specifieke kwaliteitsparameters vast te stellen voor viswater en schelpdierwater, wanneer zij dat wensen.

2.5.9 De beschikking uitwisseling van informatie (77/795/EEG)³³

In de kaderrichtlijn wordt voorgesteld de beschikking inzake de uitwisseling van informatie in te trekken wanneer de programma's van maatregelen tot stand zijn gebracht. De schat aan informatie die zal worden verzameld dankzij de kaderrichtlijn, samen met de werkzaamheden van het Europese Milieuagentschap om deze informatie bijeen te brengen en te analyseren, zal ervoor zorgen dat deze beschikking niet meer relevant is. De Commissie zal echter, samen met het agentschap, onderzoeken of het misschien nuttig is een grondig herziene versie van deze beschikking voor te stellen om juridische ondersteuning te geven aan de werkzaamheden van het agentschap op dit gebied.

2.5.10 De richtlijn verslagen (91/692/EEG)³⁴

In de richtlijn verslagen wordt een driejarige verslagleggingscyclus ingesteld voor een aantal richtlijnen die betrekking hebben op water, lucht en afvalstoffen. Het grootste deel van de richtlijnen betreffende water zal in 2007 worden ingetrokken en worden vervangen door de kaderrichtlijn. De kaderrichtlijn zal geen verslag uitbrengen via de richtlijn verslagen, maar zal een zesjaarlijkse verslagleggingsagenda vastleggen, die synchroon loopt met wat er overblijft in de watercyclus van de richtlijn verslagen.

³⁰ PB nr. L 194 van 25.7.1975, blz. 26.

³¹ PB nr. L 222 van 14.8.1978, blz. 1.

³² PB nr. L 281 van 10.11.1979, blz. 47.

³³ PB nr. L 334 van 24.12.1977, blz. 29.

³⁴ PB nr. L 377 van 31.12.1991, blz. 48.

2.5.11 Internationale overeenkomsten

De Europese Gemeenschap en/of de Lidstaten zijn, in een verscheidenheid van juridische vormen, ondertekenende partij bij een aantal internationale overeenkomsten voor de bescherming van zeeën, meren, rivieren en grondwater. Het lidmaatschap van deze organisaties is zeer gevarieerd en omvat een aantal niet-Lidstaten.

Er is kritiek uitgeoefend op de Commissie, omdat zij het zou hebben toegestaan dat inconsistenties tot stand komen in de wijze waarop de verschillende organisaties ingaan op bepaalde kwesties, en er is gesuggereerd dat de kaderrichtlijn zou moeten worden gebruikt om voor grotere consistentie te zorgen. Het is echter duidelijk dat de Europese Gemeenschap geen wetgeving kan uitvaardigen om niet-Lidstaten ertoe te verplichten gedurende de onderhandelingen in het kader van deze verschillende overeenkomsten bepaalde beleidslijnen te volgen.

De Commissie doet niettemin wat zij kan om deze problemen te verminderen. De Commissie organiseert steeds meer een gemeenschappelijke communautaire aanpak binnen deze organisaties (in veel waarvan de EG-Lidstaten een meerderheid of een significant blok vormen). Daarnaast poogt de kaderrichtlijn met deze organisaties samen te werken door hen een rol toe te wijzen bij het beheer van de richtlijn (zie artikel 3). Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande internationale stroomgebiedorganisaties, en die waarin niet-Lidstaten zetelen worden aangemoedigd (maar kunnen daar uiteraard niet toe worden verplicht) om volgens dezelfde lijnen te werken.

De tenuitvoerlegging van de Overeenkomst van de Verenigde Naties inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren (waaronder ook grensoverschrijdend grondwater valt) zal sterk worden vergemakkelijkt door de in deze richtlijn voorgestelde maatregelen.

In deze richtlijn wordt niet rechtstreeks ingegaan op zeewater (hoewel kustwater en door rivieren aangevoerd water daar duidelijk wel onder vallen). De relevante internationale afspraken voor de bescherming van de zeeën zijn derhalve niet zo nauw geassocieerd met deze richtlijn als het geval is voor de stroomgebiedorganisaties. De Commissie erkent niettemin het belang van de overeenkomsten voor de bescherming van regionale zeeën en neemt samen met de relevante Lidstaten volledig deel aan de werkzaamheden ervan.

2.6 Juridische grondslag

De Commissie stelt deze richtlijn voor krachtens artikel 130 S, lid 1, van het Verdrag. De richtlijn beoogt het aquatisch milieu in de Gemeenschap te behouden en te verbeteren en legt de doelstelling vast op zijn minst een goede toestand te bereiken van de oppervlaktewateren en van het grondwater in de Gemeenschap. De bepalingen van de richtlijn beogen de nodige coördinatie tot stand te brengen van administratieve structuren en procedures die moeten zorgen voor de bescherming van de kwaliteit en de kwantiteit van de wateren in de Gemeenschap.

De richtlijn voorziet in het algemene kader waarbinnen de Lidstaten en de Gemeenschap, elk voor wat betreft hun eigen verantwoordelijkheden, de basis kunnen ontwikkelen voor een duurzame bescherming en gebruik van water, onder andere wat betreft de kwesties van grensoverschrijdende aard. De procedures voor de coördinatie tussen administratieve structuren zoals vastgelegd in de richtlijn, zullen ook de basis leggen voor de coördinatie van maatregelen die een gecombineerde toepassing van emissieregulering bij de bron en kwaliteitsdoelstellingen voor het aquatisch milieu garanderen, ongeacht of dergelijke maatregelen verplicht zijn krachtens deze richtlijn of door andere communautaire of nationale wetgeving betreffende de waterkwaliteit.

Andere bepalingen van de richtlijn zorgen voor een gemeenschappelijk referentiekader voor toezicht op de toestand van wateren, waarvoor de verplichting afgeleid kan zijn van andere wetgeving of krachtens deze richtlijn, en die beoogt de waterkwaliteit en -kwantiteit in heel de Gemeenschap te verbeteren.

In dit opzicht is toezicht op de kwantiteit een belangrijke parameter om te zorgen voor een goede kwaliteit van het water en er zijn, als nieuw element in het communautair waterbeleid, bepalingen geïntroduceerd die de Lidstaten verantwoordelijk maken voor het instellen van procedures, met inbegrip van vergunningen of voorafgaande toelatingen, voor waterwinning, ten einde ervoor te zorgen dat oppervlaktewater en grondwater niet overmatig worden geëxploiteerd en dat de kwaliteit van zoet water niet afneemt als gevolg van het zakken van het waterpeil of de vermindering in de basisdebieten van oppervlaktewateren.

Het grootste deel van de richtlijn gaat in op de kwaliteit van wateren, en de kwantitatieve aspecten zijn er voornamelijk in opgenomen om bij te dragen aan het bereiken van de doelstellingen met betrekking tot de waterkwaliteit; de keuze voor de juridische grondslag is een afspiegeling van deze aanpak.

2.7 Agenda

De tekst van het voorstel van de Commissie is gebaseerd op de aanname dat de kaderrichtlijn tegen eind 1997 door de Raad wordt goedgekeurd. Wanneer de richtlijn later wordt goedgekeurd, zullen de verschillende termijnen overeenkomstig moeten worden gewijzigd. De in de voorgestelde richtlijn voorziene agenda is gecoördineerd met de verslagleggingscyclus voor de sector Water in de richtlijn verslagen (91/692/EEG)³⁵. De belangrijkste termijnen zijn de volgende:

December 1997	Goedkeuring van de richtlijn door de Raad.
December 1999	Omzetting van de richtlijn door de Lidstaten De Commissie past de bijlagen II, III en V aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang aan. Aanwijzen van de bevoegde instanties.
December 2000	Aanwijzen van de wateren die worden gebruikt voor de winning van drinkwater (artikel 8).

³⁵ PB nr. L 377 van 31.12.1991, blz. 48.

December 2001	De analyses van de kenmerken van de stroomgebiedsdistricten zijn voltooid (artikel 5). De beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten is voltooid (artikel 6). De economische analyse van het gebruik van water is voltooid (artikel 7). De registers van de beschermde gebieden zijn voltooid (artikel 9). De bewakingsprogramma's zijn operationeel (artikel 10)
December 2003	Publicatie van de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen (artikel 17).
December 2004	Publicatie van de stroomgebiedbeheerplannen voor de periode 2005-2010 (artikel 16).
December 2006	Publicatie door de Commissie van het eerste verslag over de tenuitvoerlegging (artikel 22).
December 2007	Programma's van maatregelen volledig operationeel (artikel 13). Een deel van de bestaande wetgeving wordt ingetrokken (artikel 24).
December 2010	Uiterste termijn voor het bereiken van de doelstelling van een "goede toestand" (artikel 4). Uiterste termijn voor het bereiken van de doelstelling inzake kostenaanrekening (artikel 12). Publicatie van de tweede reeks stroomgebiedbeheerplannen voor de periode 2011-2016.
December 2013	De Commissie herzielt de richtlijn (artikel 23).

Gedurende de tijd dat de voorgestelde richtlijn van kracht is naast de bestaande wetgeving die nog moet worden ingetrokken, zal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de samenhang van de activiteiten. De Commissie zal met name op deze coördinatie toezien via het met de richtlijn ingestelde comité.

3. SPECIFIEKE ONDERWERPEN MET BETREKKING TOT HET VOORSTEL

3.1 De gecombineerde aanpak voor de bestrijding van verontreiniging

De voorgestelde kaderrichtlijn waterbeleid houdt een bevestiging in van de "gecombineerde aanpak" bij de bescherming van water.

Met het voorstel zal een aantal eisen worden vastgelegd die ervoor zorgen dat de milieukwaliteitsdoelstellingen en -normen worden vastgesteld op een gemeenschappelijke basis in heel de Gemeenschap. Het zal er ook voor zorgen dat deze inspanningen worden gecoördineerd met de diverse vormen van beperking van de verontreiniging met behulp van emissiegrenswaarden die in andere vormen van communautaire milieuwetgeving zijn vastgelegd, zoals in de Richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC) (96/61/EG)³⁶. Deze

³⁶ PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

twee vormen zullen elkaar wederzijds versterken en voor elke gegeven situatie zal gelden dat steeds de strengste aanpak van de twee wordt toegepast.

Wanneer het voor bepaalde stoffen nodig blijkt te zijn uniforme emissiegrenswaarden of uniforme milieukwaliteitsnormen vast te stellen, zullen deze maatregelen respectievelijk mogelijk zijn krachtens artikel 18 van de IPPC-richtlijn en artikel 21 van de voorgestelde kaderrichtlijn.

Het is waar dat de Commissie niet één enkele "waterrichtlijn" voorstelt, waarin alle elementen van de gecombineerde aanpak worden samengevoegd tot één enkel stuk wetgeving, maar de kaderrichtlijn is ontworpen om te zorgen voor de coördinatie en coherentie van beleid, zonder dat moet worden overgegaan tot een dergelijke allesoverkoepelende en onhandzame maatregel.

Het belangrijkste hulpmiddel om toe te zien op deze coördinatie is het programma van maatregelen, dat een centraal element vormt van de stroomgebiedbeheerplannen die door het voorstel voor een kaderrichtlijn verplicht worden gesteld. Een van de "basis"-maatregelen die in het programma krachtens artikel 13 is vereist, is de tenuitvoerlegging van alle relevante Europese communautaire wetgeving, met inbegrip van de IPPC-richtlijn en andere communautaire wetgeving van beide kanten van de gecombineerde aanpak, zoals de in bijlage VI, deel A, genoemde wetgeving.

Een andere link tussen de twee zijden van de gecombineerde aanpak is dat de IPPC-richtlijn emissieregulering verplicht stelt op basis van best beschikbare technieken (BBT), maar in artikel 10 stelt dat verdergaande maatregelen moeten worden getroffen wanneer de BBT niet volstaan om aan milieukwaliteitsnormen te voldoen. De kaderrichtlijn zal voor een aantal van deze normen zorgen.

Tot slot maakt het voorstel voor een kaderrichtlijn het de Commissie mogelijk "strategieën" te ontwikkelen om in te gaan op het probleem van verontreiniging door specifieke stoffen. Met dergelijke Commissiestrategieën zal het mogelijk zijn alle verschillende elementen van de communautaire wetgeving die van invloed zijn op de bescherming van het water te coördineren om een oplossing voor dergelijke problemen te vinden.

In deze context moet op nog een punt worden gewezen. Een van de meest voorkomende commentaren op de mededeling was dat er niet op adequate wijze werd ingegaan op het probleem van de gevaarlijke stoffen en met name dat er onvoldoende aandacht werd besteed aan de toekomst van de richtlijn gevaarlijke stoffen (76/464/EEG)³⁷ en de emissiegrenswaarden en milieukwaliteitsdoelstellingen voor individuele stoffen die in het kader van de verschillende "dochter"-richtlijnen zijn goedgekeurd. Daarbij werd de bezorgdheid uitgesproken dat het toezicht op de kwaliteit van water uitsluitend zou worden gebaseerd op "ecologische" of "biologische" parameters, zonder verwijzing naar gevaarlijke stoffen. De Commissie heeft deze kwestie als volgt aangepakt:

³⁷ PB nr. L 129 van 18.5.1976, blz. 23.

- De eis in de richtlijn gevaarlijke stoffen voor emissiegrenswaarden, hetzij op basis van BBT, hetzij op basis van milieukwaliteitsdoelstellingen, zal worden overgenomen door de op BBT gebaseerde emissiegrenswaarden die door de IPPC-richtlijn verplicht worden gesteld. Samen met een voorstel dat de Commissie overweegt in te dienen om niet-IPPC-industrieën te beslaan, zal de IPPC-richtlijn het onderdeel betreffende de emissiegrenswaarden van de richtlijn gevaarlijke stoffen verbodig maken;
- De Commissie heeft de richtlijn gevaarlijke stoffen bestudeerd om te zien wat daarvan moet worden behouden. De enige belangrijke overblijvende elementen zijn de programma's van maatregelen voor stoffen uit lijst II en het mechanisme voor de goedkeuring van milieukwaliteitsdoelstellingen voor individuele stoffen of groepen van stoffen;
- De programma's worden overgenomen door de krachtens artikel 13 van de voorgestelde kaderrichtlijn verplichte programma's van maatregelen;
- De bestaande kwaliteitsdoelstellingen in de dochterrichtlijnen zijn ook opgenomen in de voorgestelde kaderrichtlijn, door middel van een kruisverwijzing in bijlage X. Deze milieukwaliteitsnormen zullen daarmee in heel de Gemeenschap van kracht worden, zodra de richtlijn is goedgekeurd. Verdere milieukwaliteitsnormen kunnen goedgekeurd worden door middel van specifieke Richtlijnen voor individuele stoffen of voor groepen van stoffen, al naargelang;
- De aanpak van verontreiniging in de voorgestelde kaderrichtlijn kan als volgt worden samengevat:
 - opnemng van een lijst van verontreinigende stoffen in bijlage VIII;
 - het voorschrift in artikel 21, lid 4, dat milieukwaliteitsnormen voor verontreinigende stoffen moeten worden goedgekeurd en in bijlage X opgenomen;
 - de in artikel 6 en bijlage III opgelegde verplichting om over te gaan tot een evaluatie van verontreiniging door puntbronnen en diffuse bronnen;
 - de in artikel 10 en bijlage V opgelegde verplichting om toe te zien op de aanwezigheid van verontreinigende stoffen in wateren;
 - de verplichting in artikel 4, en door middel van de definities van "goede toestand van het oppervlaktewater" en "goede toestand van het grondwater", dat het eerbiedigen van de milieukwaliteitsnormen deel uitmaakt van de algemene milieudoelstellingen van de richtlijn;
 - de verplichting in artikel 13 en 14 dat specifieke maatregelen worden genomen wanneer niet wordt voldaan aan de milieukwaliteitsdoelstellingen, en
 - het mechanisme in artikel 21 dat het de Commissie mogelijk maakt haar strategieën met betrekking tot individuele verontreinigende stoffen te rationaliseren en te coördineren, en zo nodig nieuwe milieukwaliteitsnormen goed te keuren of andere gepaste maatregelen te treffen;

- De Commissie stelt thans niet voor de richtlijn gevaarlijke stoffen en haar vijf dochterrichtlijnen in te trekken. Het zal echter mogelijk zijn deze in te trekken zodra de kaderrichtlijn, de IPPC-richtlijn en de richtlijn betreffende niet-IPPC-industrieën volledig ten uitvoer zijn gelegd;
- De enige milieukwaliteitsnormen die nu zijn opgenomen in bijlage X, zijn de normen die thans zijn opgenomen in de dochterrichtlijnen van de richtlijn gevaarlijke stoffen. Het is niet geheel bevredigend om deze normen zonder meer over te dragen zonder ze in het licht van nieuwe wetenschappelijke kennis te bestuderen, maar de Commissie was van mening dat dit de goedkeuring van de kaderrichtlijn onnodig zou hebben vertraagd. Artikel 21 van de richtlijn maakt het de Commissie echter mogelijk "strategieën" te ontwikkelen voor individuele stoffen, en naar aanleiding daarvan eventuele milieukwaliteitsnormen te overwegen. De Commissie is van plan de onder de dochterrichtlijnen vallende stoffen als eerste te bestuderen, waarbij onder andere rekening zal worden gehouden met de wetenschappelijke en technische vooruitgang met betrekking tot ecotoxicologische methoden voor risicobeoordeling en de behoefte de resultaten van laboratoriummodellen aan te passen aan daadwerkelijk "in het echt" voorkomende omstandigheden in het aquatisch milieu.

3.2 Verontreiniging door diffuse bronnen

De term "verontreiniging door diffuse bronnen" beslaat een brede reeks sterk uiteenlopende verschijnselen, en het enige wat zij eigenlijk gemeen hebben, is dat dit verontreiniging is die geen "puntbron"-verontreiniging is. Naarmate de autoriteiten steeds meer succes boeken bij het bestrijden van puntbronverontreiniging, worden diffuse bronnen in verhouding steeds belangrijker, en er moet dan ook op worden ingegaan. Er is echter niet één enkele, eenvoudige oplossing voor dit probleem. Er zijn evenzoveel oplossingen als er problemen zijn.

De voorgestelde kaderrichtlijn poogt niet alle mogelijke oplossingen in één enkele richtlijn op te nemen. Het probleem van de verontreiniging door landbouwnitraten zal verder worden behandeld met behulp van de richtlijn nitraten (91/76/EEG)³⁸. De richtlijn gewasbeschermingsmiddelen (91/414/EEG)³⁹ en de voorgestelde richtlijn biociden (COM (93) 352 en COM (95) 387 - COD 465)⁴⁰ zullen de belangrijkste hulpmiddelen blijven voor het bestrijden van de verontreiniging door deze stoffen en de kaderrichtlijn wijzigt niets aan deze richtlijnen. Zo nodig kunnen diverse soorten productbewakingssystemen worden ingesteld in het kader van de richtlijn inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen (76/769/EEG)⁴¹.

³⁸ PB nr. L 375 van 31.12.1991, blz. 1.

³⁹ PB nr. L 230 van 19.8.1991, blz. 1.

⁴⁰ PB nr. C 239 van 5.9.1993, blz. 1, en PB nr. C 261 van 6.10.1995, blz. 5.

⁴¹ PB nr. L 262 van 27.9.1976, blz. 20.

De kaderrichtlijn bevat echter wel bepalingen die de coördinatie van dergelijke inspanningen zal verbeteren. Artikel 6 verplicht de bevoegde instanties tot het uitvoeren van een beoordeling van de omvang en locatie van verontreiniging door diffuse bronnen en bevat een mechanisme voor het herkennen en oplossen van dergelijke problemen op lokaal, nationaal en communautair niveau (zie 4.1).

3.3 Gemeenschappelijke normen

In sommige reacties werd gevraagd om gemeenschappelijke en uniforme normen voor heel de Gemeenschap. De Commissie is tot de conclusie gekomen dat uniforme emissiegrenswaarden en kwaliteitsnormen in sommige omstandigheden een goede keuze kunnen zijn, maar dat dit beleidsmatig gezien niet altijd een geëigende oplossing is. In sommige gevallen vereisen de lokale omstandigheden verschillen ten aanzien van de specifieke vast te stellen normen. Het is echter van belang uniforme normen vast te stellen wanneer dat nodig is, en erop toe te zien dat het algemene niveau van de verwachtingen, de algemene milieudoelstellingen, op een gemeenschappelijk en ambitieus niveau worden vastgelegd.

3.3.1 Emissiegrenswaarden

De kaderrichtlijn legt zelf geen emissiegrenswaarden vast, maar coördineert de waarden die in andere wetgeving worden vastgelegd, met name de IPPC-richtlijn (96/61/EG)⁴². De IPPC-richtlijn legt niet in alle gevallen gemeenschappelijke emissiegrenswaarden op, maar bevat in artikel 18 een mechanisme voor het vaststellen van dergelijke gemeenschappelijke waarden indien dat nodig is. Er is niets in de kaderrichtlijn dat ook maar enige afbreuk kan doen aan de verplichtingen van de IPPC-richtlijn.

3.3.2 Milieukwaliteitsnormen

Bijlage X van de kaderrichtlijn heeft de verschillende milieukwaliteitsnormen overgenomen van de dochterrichtlijnen van de richtlijn gevaarlijke stoffen (76/464/EEG)⁴³ (waarin daarnaar wordt verwezen als de "milieukwaliteitsdoelstellingen", hetgeen tot verwarring kan leiden). Terwijl die normen tot nu toe slechts van toepassing waren in de Lidstaten die ervoor hadden gekozen gebruik te maken van de "kwaliteitsnormen"-aanpak in de richtlijn gevaarlijke stoffen, zorgt de kaderrichtlijn nu voor hun toepassing in heel de Gemeenschap. Artikel 21, lid 4, van de kaderrichtlijn bevat ook een mechanisme voor het tot stand brengen van nieuwe, gemeenschappelijke kwaliteitsnormen, wanneer dat nodig is.

⁴² PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

⁴³ PB nr. L 129 van 18.5.1976, blz. 23.

3.3.3 Milieukwaliteitsdoelstellingen

De algemene milieukwaliteitsdoelstellingen van de richtlijn worden in artikel 4 vastgelegd. Deze doelstellingen zijn het bereiken en/of behouden van een “goede” toestand van alle oppervlaktewateren en grondwater en om te voldoen aan de normen of doelstellingen voor “beschermde gebieden”, voor het jaar 2010. Deze doelstellingen zijn gemeenschappelijk voor heel de Gemeenschap.

Er zijn een paar kleine uitzonderingen mogelijk op de eis “goede” toestand te bereiken, of van de termijn om deze toestand te bereiken, maar dan wel onder strikte voorwaarden, zoals vastgelegd in artikel 4, lid 3 en lid 4.

“Goede toestand” wordt in artikel 2 gedefinieerd en zorgt voor een gemeenschappelijk gewenst niveau in heel de Gemeenschap. In bijlage V worden de basiscriteria voor het toezicht vastgelegd. Voor oppervlaktewateren houdt dit ecologisch toezicht in op de fysisch-chemische, biologische en fysische eigenschappen van de betrokken wateren, alsmede chemisch toezicht voor de in bijlage VIII vermelde verontreinigende stoffen. Voor grondwater houdt dit toezicht in op de hoeveelheid grondwater, en chemisch toezicht voor de in bijlage VIII genoemde stoffen. Meer details worden gegeven in bijlage V van het voorstel.

Het is duidelijk dat de natuurlijke omstandigheden van oppervlaktewateren en grondwater in de Gemeenschap sterk uiteenlopen en dat het derhalve niet altijd mogelijk of wenselijk is identieke methoden of bijvoorbeeld parameters of parametrische waarden vast te leggen voor gebruik onder alle omstandigheden. De Commissie is echter van mening dat nu de basiscriteria zijn vastgelegd voor de technische bijlagen waarmee, samen met de brede definitie van “goede toestand” in artikel 2, eerlijke vergelijkingen zullen kunnen worden gemaakt en ervoor kan worden gezorgd dat de milieudoelstellingen van artikel 4 waarlijk “gemeenschappelijk” zijn voor alle Lidstaten.

De Commissie heeft onlangs opdracht verstrekt tot een studie over de ecologische kwaliteitsaspecten van het toezicht op oppervlaktewateren, en daaruit is naar voren gekomen dat een dergelijke aanpak mogelijk is en kan worden ontwikkeld binnen de in de kaderrichtlijn voorziene termijn. Kopieën van dit verslag en van de door de Commissie gemaakte samenvatting ervan kunnen worden verkregen bij Eenheid D1 van DG XI.

3.4 Coördinatie binnen stroomgebieddistricten

De Commissie heeft nota genomen van de vrijwel unanieme steun die bij het overleg naar voren is gekomen voor het beginsel gebruik te maken van het stroomgebieddistrict als de fundamentele en natuurlijke eenheid voor bescherming en gebruik van water. Het voorstel voor een kaderrichtlijn maakt derhalve het stroomgebied tot de primaire administratieve eenheid ten behoeve van waterbeheer. Hoewel het voorstel dus voorschrijft dat het toezicht en het vaststellen van programma's van maatregelen enz., op basis van stroomgebieden ten uitvoer wordt gelegd, staat het wel toe dit te bereiken door middel van coördinatie van administratieve inspanningen, in plaats van voor te schrijven dat dit gebeurt door

middel van één enkel agentschap of één enkele instantie. De rol van een bevoegde instantie kan dus variëren van een instantie die een specifieke, zelfs beperkte, verantwoordelijkheid heeft binnen de gecoördineerde administratieve structuur, tot een volledig uitgebouwde, gecentraliseerde instantie, afhankelijk van de administratieve tradities van de verschillende Lidstaten.

3.5 Toezicht en het Europees Milieuagentschap

Een groot deel van het voorstel voor een kaderrichtlijn waterbeleid betreft de verzameling van diverse soorten gegevens betreffende de toestand van het milieu en de druk die erop wordt uitgeoefend. De gegevens worden voornamelijk verzameld voor operationele redenen, ten behoeve van de besluitvorming binnen de individuele stroomgebieden. Deze gegevens zijn echter ook potentieel een uitzonderlijk rijke bron voor toezicht zoals dat door de nationale instanties, het Europees Milieuagentschap en door de Commissie, met name de instantie die met statistiek is belast (Eurostat), wordt uitgevoerd ten einde trends te ontdekken en informatie te leveren ten behoeve van de besluitvorming op nationaal en communautair niveau. De Commissie heeft derhalve nauw overlegd met het Europees Milieuagentschap bij de voorbereiding van dit voorstel. Het verzamelen en verwerken van gegevens betreffende de toestand van het milieu en de druk die daarop wordt uitgeoefend, door de communautaire instantie die belast is met statistiek, is voor deze taak van even groot belang, en er zal bij de tenuitvoerlegging van de kaderrichtlijn voor worden gezorgd dat beide instellingen nauw samenwerken.

In het Agentschap wordt thans gewerkt aan het opzetten van een netwerk van toezichtstations, dat zal worden gebaseerd op de bestaande stations, zo nodig aangevuld door extra stations om een algemeen beeld te kunnen geven. De in dit voorstel voorgeschreven toezichtprogramma's zal de reeks van stations waar het Agentschap bij het ontwikkelen van haar netwerk gebruik van kan maken, uitbreiden.

3.6 Medefinanciering door de Gemeenschap

In de afgelopen jaren en door middel van initiatieven zoals de hervorming van de structuurfondsen in 1988, zijn verhoogde medefinanciering door de Gemeenschap van milieu-infrastructuur en andere investeringen een hoofdelement geworden van de prioriteiten op het gebied van regionale ontwikkeling van de Lidstaten, met name in gebieden van doelstelling 1 en 6. Voor de periode 1994-1999 zijn ongeveer 8 miljard ecu (prijzen 1994) toegewezen aan milieu-investeringen in de Lidstaten in het kader van de verschillende regionale doelstellingen van het fonds. Daarnaast is tussen 1993 en 1995 meer dan 1,7 miljard ecu toegewezen aan een reeks waterbeheerinfrastructuren in de vier Lidstaten die onder het Cohesiefonds vallen. Veder zijn er ook middelen beschikbaar voor projecten in de watersector van de Europese Investeringsbank (EIB).

De voorgestelde richtlijn zal verder de basis versterken waarop investeringen worden gedaan, en zal het regionale planningsproces versterken, zowel nu als in de toekomst.

3.7 Het aanrekenen van watergebruik

De winning en consumptie van oppervlaktewater en grondwater, alsmede de emissie van verontreinigende stoffen in oppervlaktewateren, zijn verschillende manieren om water te gebruiken. Deze activiteiten, evenals sommige vormen van *in situ*-watergebruik, kunnen potentieel schade toebrengen aan het milieu wanneer zij niet worden gecontroleerd en niet aan regelgeving zijn onderworpen, en er is dan ook een grote hoeveelheid wetgeving over dergelijke activiteiten, die zal worden gecoördineerd in het kader van deze richtlijn. De Commissie erkent welke problemen besloten liggen in het toewijzen van de exacte bron van diffuse verontreiniging, maar is van mening dat de kosten van deze verontreiniging worden geïnternaliseerd in bestaande wetgeving die is gebaseerd op het beginsel dat de vervuiler dient te betalen, bijvoorbeeld de richtlijn nitraten.

Het is echter beslist mogelijk de efficiëntie van het watergebruik te verbeteren, evenals de doeltreffendheid van de milieubepalingen die daarop betrekking hebben, door ervoor te zorgen dat, voorzover redelijk, de prijs van water een goede afspiegeling vormt van de ermee verband houdende economische kosten, met inbegrip van de milieu- en hulpbronnenkosten. Dit concept kwam nog niet voor in de mededeling van de Commissie, maar is tijdens het overleg naar voren gekomen als een middel om beter het beginsel dat de vervuiler betaalt in deze sector ten uitvoer te leggen.

Daartoe bepaalt artikel 7 van de richtlijn dat een economische analyse van de verschillende vormen van gebruik van het water moet worden uitgevoerd, waardoor men onder andere een realistischere kijk kan krijgen op de economische kosten van de verschillende soorten gebruik van water in de stroomgebieddistricten die tot stand zullen komen. Artikel 12 bepaalt dan dat de prijs voor watergebruik nauwer moet overeenstemmen met de economische kosten.

Wanneer de maatschappij en de economie voor water een prijs moeten bepalen die beter overeenstemt met de ermee verbonden kosten, is dat een manier om een daadwerkelijke beheersing van de vraag naar een steeds schaarsere hulpbron op te leggen, zodat hier automatisch een corrigerende werking van zal uitgaan. Daarnaast zal het helpen bijdragen aan het bijeenbrengen van de noodzakelijke middelen voor de watersector, met name het financieren van de milieubeschermingsmaatregelen en preventieve actie. Een dergelijk prijsstelling heeft dus ook een financieringsfunctie.

Voor de soorten gebruik van water waarop deze richtlijn betrekking heeft, zijn de belangrijkste elementen van deze economische kosten de volgende:

- de kosten die zijn verbonden met het leveren van de noodzakelijke diensten voor het gebruik van water. Deze diensten hebben vooral betrekking op de winning en distributie van zoet water en de inzameling en behandeling van afvalwater. Meer in het algemeen hebben zij betrekking op alle maatregelen van verontreinigingspreventie en -bestrijding die door de overheid zijn opgelegd, meestal via wetgeving. Prijzen of tarieven die alle kosten voor deze diensten in zich bergen, worden volledig kostenteruggewinnend genoemd,

- milieukosten en hulpbronnuitputtingskosten. Deze kosten kunnen relevant zijn, afhankelijk van de hydrologische en sociaal-economische omstandigheden, alsmede van de juridische en administratieve bepalingen in het stroomgebied. Deze kosten vertegenwoordigen de kosten van de milieuschade die bepaalde watergebruikers andere gebruikers, met inbegrip van toekomstige gebruikers of de maatschappij als geheel opleggen, en de kosten van gemiste kansen die andere watergebruikers zich moeten laten ontgaan ten gevolge van een uitputting van de hulpbron tot beneden de natuurlijke aanvulling ervan.

Uit overleg met de Lidstaten, met name de groep van milieueconomen van de Lidstaten (ENVECO) en andere betrokken partijen, is de doelstelling volledige kostenterugwinningsprijzen voor alle soorten watergebruik toe te passen, naar voren gekomen als het beginsel van verstandig waterbeheer. Een aantal Lidstaten (Denemarken, Duitsland, Nederland, Zweden, het Verenigd Koninkrijk en, binnen de Europese Economische Ruimte, Ierland) hebben dan ook het beginsel van volledige kostenterugwinning ingevoerd voor de verzameling en behandeling van afvalwater, alsmede voor de winning en distributie van zoet water in hun economie, of zijn daar thans mee bezig. Andere Lidstaten kennen gedeeltelijke kostenterugwinning of wetgeving die tot hetzelfde resultaat leidt (België, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Portugal, Finland en, binnen de Europese Economische Ruimte, Noorwegen).

Artikel 12 van de richtlijn verplicht de Lidstaten ervoor te zorgen dat tegen 2010 alle kosten (zoals aangegeven) voor alle diensten met betrekking tot watergebruik volledig worden teruggewonnen, zowel in het algemeen, d.w.z. van alle gebruikers bij elkaar, als per economische sector, d.w.z. binnen elke economische sector apart, wanneer alle watergebruik wordt verdeeld in ten minste de volgende drie economische sectoren: huishoudens, industrie en landbouw. Deze bepalingen gericht op een vermindering van directe staatssteun, die meestal wordt betaald vanuit belastinginkomsten, evenals van kruissubsidies tussen economische sectoren en tussen huidige en toekomstige gebruikers (bepalingen voor het opbouwen van reserves).

Uit de beschikbare gegevens met betrekking tot kruissubsidiëring inzake de kosten van diensten tussen economische sectoren komt naar voren dat er in de rijkere regio's van de Gemeenschap waarschijnlijk sprake is van subsidies vanuit de huishoudens naar de industrie, en van de industrie naar de huishoudens in de armere regio's. In delen van de Gemeenschap waar er een grote druk staat op de watervoorziening, lijken er ook subsidies te bestaan vanuit de huishoudens en de industrie naar de landbouw, bijvoorbeeld in de vorm van winning dichtbij de bron, volgens het principe "wie het eerst komt het eerst maalt", of door geen rekening te houden met de emissies van bepaalde verontreinigende stoffen. De invoering van volledig kostenterugwinnende prijzen per economische sector zijn erop gericht de transparantie van de betreffende financiële transacties te verhogen. Transparantie is van groot belang, niet in het minst om eventuele distorsie van de mededinging te kunnen ontdekken, voor alle vormen van watergebruik buiten de huishoudens. Een kostenterugwinning per sector kan ook bepaalde misbruiken van monopolieposities verhinderen.

Artikel 12 verplicht de Lidstaten eveneens ervoor te zorgen dat waar nodig de prijs van watergebruik ook een weerspiegeling vormt van de milieukosten en van de kosten die zijn verbonden met de uitputting van de hulpbronnen. Sommige milieukosten en uitputtingskosten worden in verscheidene Lidstaten reeds in rekening gebracht, tot nu toe meestal door middel van belastingen en heffingen op verontreiniging of winning van water (bijvoorbeeld België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Nederland en Finland). Deze heffingen zouden moeten worden bepaald op basis van schattingen van de ermee verbonden schade die wordt aangericht door de betreffende verontreiniging en winning, en op basis van een goed begrip van de elasticiteit van de vraag voor deze activiteiten. De volgens artikel 7 vereiste economische analyse beoogt daartoe de nodige informatie te geven. Er moet vooral op worden gewezen dat deze economische analyses noodzakelijkerwijze moeten worden uitgevoerd op het niveau van de stroomgebiedsdistricten, aangezien op dit niveau de milieueffecten en de gevolgen voor andere leden van de maatschappij het best kunnen worden begrepen.

Prijsverschillen die hun oorzaak vinden in verschillende natuurlijke omstandigheden in de verschillende stroomgebiedsdistricten mogen niet worden gezien als distorsie van de mededinging, voorzover zij een reële afspiegeling vormen van de milieukosten en uitputtingskosten die ter plaatse gelden.

De transparantie en vergelijkbaarheid van economische beoordelingen en prijsberekeningen worden gegarandeerd door middel van gemeenschappelijke beginselen in de richtlijn en dit de uitwisseling van ervaringen gemakkelijker zal maken en zal leiden tot het opdoen van de wezenlijke vaardigheden voor de bevoegde instanties en tot meer betrokkenheid van het publiek. Daartoe worden in artikel 7 gemeenschappelijke beginselen uiteengezet voor de economische analyse van watergebruik, en worden in bijlage II technische specificaties daarvoor gegeven.

De Lidstaten zullen zelf moeten overwegen hoe zij de verplichting tot volledige kostenterugwinning ten uitvoer leggen en met name of, hoe en wanneer zij heffingen moeten opleggen die de milieu- en hulpbronnenkosten vertegenwoordigen, rekening houdende met de uitzonderingen in artikel 12. De hoofdlijn is echter dat deze heffingen gewoon een afspiegeling vormen van de betrokken werkelijke kosten.

3.8 Netwerk en tweejaarlijkse conferentie

De lijst van bevoegde instanties en van de namen van correspondenten zal vanzelf leiden tot een netwerk van waterprofessionals, met inbegrip van watergebruikers, en de Commissie is van mening dat dit een zeer nuttig hulpmiddel kan zijn. Met name overweegt de Commissie regelmatig, bijvoorbeeld tweejaarlijks, conferenties te houden met alle correspondenten of specialisten, teneinde gebieden van gemeenschappelijk belang te kunnen bespreken en een vergelijking uit te voeren van de verschillen in de gevolgde aanpak. Ook andere activiteiten, zoals de publicatie van een netwerk tijdschrift, de ontwikkeling van opleidings- en onderwijsmateriaal, of de uitwisseling van deskundigen, kunnen worden overwogen. De Commissie verwelkomt suggesties op dit gebied.

4. ECONOMISCHE ANALYSE

4.1 Inleiding

De Commissie staat volledig achter het beginsel dat alle voorstellen vergezeld dienen te gaan van een economische analyse, maar erkent dat die in sommige gevallen noodzakelijkerwijze niet zeer gedetailleerd kunnen zijn. Dat is ook het geval met dit voorstel voor een kaderrichtlijn waterbeleid.

Er is een zekere ironie gelegen in het feit dat de kaderrichtlijn beoogt een groot aantal van de informatieverzamelingsmechanismen in te stellen die het pas mogelijk zouden hebben gemaakt een vollediger economische analyse van het voorstel zelf uit te voeren.

In het voorstel wordt zowel vereist dat de toestand van het milieu wordt bewaard en dat maatregelen worden getroffen om ervoor te zorgen dat deze toestand "goed" is. De beschikbare informatie over de toestand van het milieu is derhalve onvoldoende om exact vast te stellen hoeveel meer inspanningen men zich moet getroosten. Tot de bewakingseisen van het voorstel ten uitvoer zijn gelegd, zal het niet mogelijk zijn precies te zeggen hoe streng ingegrepen moet worden om de toestand te verbeteren, en derhalve hoeveel dat zal kosten.

Verder dient de economische analyse slechts rekening te houden met de kosten en de voordelen van dit ene voorstel. De Commissie moet er derhalve van uitgaan dat de andere richtlijnen volledig ten uitvoer zijn gelegd, met name de richtlijn behandeling van stedelijk afvalwater (91/271/EEG)⁴⁴, de richtlijn zwemwater (76/160/EEG)⁴⁵, de richtlijn nitraten (91/676/EEG)⁴⁶, de IPPC-richtlijn (96/61/EG)⁴⁷ en de andere in bijlage VI, deel A, genoemde richtlijnen. In een groot aantal gevallen worden deze richtlijnen thans door sommige Lidstaten niet goed toegepast of bevinden zij zich nog in de tenuitvoerleggingsperiode. Tot deze maatregelen ten volle zijn uitgevoerd en beginnen gevolgen te hebben voor het milieu, is het moeilijk te beoordelen hoeveel meer nog zal zijn vereist in de kaderrichtlijn.

Gezien de genoemde problemen is de Commissie tot de conclusie gekomen dat een volledige verzameling van cijfers of schattingen van kosten en baten in financiële termen in ieder geval onbetrouwbaar en, in het slechtste geval, misleidend of fout zou zijn. De hiernavolgende analyse zal zich derhalve concentreren op het noemen van de aard van de kosten en voordelen van dit voorstel, en er zullen alleen cijfers worden gegeven voor een schatting van de grootteorde van de toezichts- en beheerkosten.

De Commissie is van mening dat de te verwachten kosten van het voorstel binnen de gestelde termijnen betaalbaar zijn, en dat de in het voorstel uiteengezette maatregelen alle noodzakelijk zijn voor de duurzaamheid op lange termijn van het communautair waterbeleid. De Commissie erkent echter dat de Lidstaten, nu een voorstel ter tafel ligt, misschien in staat zullen zijn betere economische analyses van het voorstel te

⁴⁴ PB nr. L 135 van 21.5.1991, blz. 40.

⁴⁵ PB nr. L 31 van 5.2.1976, blz. 1.

⁴⁶ PB nr. L 375 van 31.12.1991, blz. 1.

⁴⁷ PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

produceren dan de Commissie bij haar voorbereiding uit te voeren. De Commissie zou elke dergelijke bijdrage van de Lidstaten zeer verwelkomen, en tijdens het overleg voorafgaand aan de goedkeuring van dit voorstel hebben sommige Lidstaten aangegeven bereid te zijn waar mogelijk dergelijke informatie te verstrekken. In het onwaarschijnlijke geval dat dergelijke studies erop zouden wijzen dat de kosten voor de regeringen of voor particuliere belangen excessief of overbodig zouden zijn, zal de Commissie een constructieve dialoog aangaan met de Raad (en voorzover van toepassing, met het Europees Parlement) over de mate waarin veranderingen in het voorstel nodig zijn.

4.2 Kosten

De hoofdgebieden waarop de Commissie verwacht dat het voorstel zal leiden tot significante kosten, zijn de volgende.

4.2.1 Administratieve kosten voor de Lidstaten

Er zullen administratieve kosten zijn verbonden met de aanwijzing van bevoegde instanties. Er zal ook sprake zijn van lopende kosten voor deze organisaties, hoewel de verbeterde coördinatie en de beschikbaarheid van betere achtergrondinformatie ook zouden moeten leiden tot een verbeterde kostenefficiëntie bij de administratieve werkzaamheden (schaalvoordelen). De lopende kosten kunnen vrijwel nul zijn in kleine stroomgebieddistricten met een "goede toestand van het water" en met tot stand gebrachte coördinatieprocedures en functionerende bewakingssystemen, omdat hiervoor geldt dat de kosten worden goedge maakt door administratieve synergie. Daar staat tegenover dat voor andere stroomgebieddistricten de administratieve kosten kunnen oplopen tot een half miljoen ecu per jaar (met uitzondering van de toezichtskosten).

De Lidstaten zullen een machtigings- of vergunningsstelsel moeten instellen voor de waterwinning, voorzover dergelijke stelsels nog niet bestaan. Zij zullen ook een systeem moeten instellen voor het aanrekenen van het waterverbruik. De kosten van deze systemen hangen in zeer grote mate af van de vraag of er reeds een of ander stelsel terzake bestaat en goed wordt toegepast. Derhalve zullen in de Lidstaten met goed toegepaste vergunningsstelsels de extra kosten voor toerekeningssystemen zeer laag kunnen zijn. Het instellen van dergelijke systemen kan echter leiden tot hoge kosten per winningsvergunning of per geloosde verontreinigingseenheid.

De instanties zullen in sterkere mate dan thans meestal het geval is betrokken moeten worden bij publiek overleg, en zullen de daarmee verbonden kosten moeten dragen.

4.2.2 Met toezicht verbonden kosten

De Lidstaten staan in voor de extra kosten in verband met toezicht. De hoofdelementen daarvan zijn het toezicht op de toestand van het oppervlaktewater en van het grondwater, samen met het toezicht op de wateren die worden gebruikt voor de winning van drinkwater. Dit houdt een grotere mate van toezicht in dan thans het geval is, met name met betrekking tot het grondwater en de ecologische toestand van oppervlaktewateren.

Voor de voorgestelde richtlijn betreffende de ecologische kwaliteit van water zijn de kosten in verband met aanvullend toezicht en daarmee verband houdende activiteiten geschat op ongeveer 350 miljoen ecu per jaar, hetgeen overeenkomt met ongeveer 1 ecu per burger. Het nemen van monsters voor de "toestand" van water, d.w.z. met inbegrip van chemische en kwantitatieve aspecten, kan dit cijfer echter verdubbelen. Een deel van dit toezicht wordt reeds verricht door de Lidstaten, maar voor andere Lidstaten zal met name het noodzakelijk toezicht op het grondwater leiden tot verhoogde inspanningen. Uit een onlangs verrichte studie blijkt dat de kosten die zijn verbonden met het toezicht op de toestand van het grondwater (kwalitatief en kwantitatief) op ongeveer 30 miljoen ecu voor de hele Gemeenschap kunnen worden geschat, waarbij het kwantitatief toezicht voor ongeveer 10% daarvan instaat. Het grootste deel van deze kosten houdt echter verband met verplichtingen van reeds bestaande communautaire en nationale wetgeving.

Naast het fysieke toezicht op de toestand van het water, zullen de instanties ook een analyse moeten uitvoeren van de kenmerken van het stroomgebied, een beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten, een economische analyse van het watergebruik in het stroomgebied, en een registratie van beschermde gebieden. Waarschijnlijk zal geen van deze activiteiten even arbeidsintensief zijn als de verplichte toezichtsactiviteiten.

4.2.3 Kosten voor de particuliere huishoudens

De eis dat watergebruik moet worden aangerekend voor volledige terugwinningsprijzen kan gevolgen hebben voor huishoudens met een hoger waterverbruik, maar de uitzonderingsbepalingen die het mogelijk maken voor huishoudens een basisniveau van watergebruik voor een redelijke prijs toe te staan, zou een te grote verhoging voor de meeste verbruikers moeten tegengaan.

4.2.4 Kosten voor de industrie en de landbouw

Wanneer kan worden aangetoond dat maatregelen van de bestaande communautaire en nationale wetgeving onvoldoende zijn om water en het aquatisch milieu te beschermen, kan het nodig zijn de industrie verdergaande maatregelen op te leggen. Voor de landbouw en visserij kunnen vergelijkbare verplichtingen gelden. Het is moeilijk de omvang van deze maatregelen te beoordelen, zolang de toezichtsprogramma's niet zijn voltooid.

Er wordt niet verwacht dat de eis voor waterwinningsvergunningen en voor het aanrekenen van watergebruik met volledige kostenterugwinning significante gevolgen zullen hebben voor deze sectoren, omdat zij vaak zelf reeds voor hun kosten instaan. Maatregelen om verder rekening te houden met milieu- en hulpbronnenkosten kunnen echter, afhankelijk van de werkwijze van de Lidstaten, significante gevolgen hebben in bepaalde gebieden van de Gemeenschap, voor bepaalde perioden van het jaar. Een deel van deze extra kosten zou weer worden goedge maakt door een verbeterde kostenefficiëntie bij het watergebruik. Deze kosten zullen de regionale variaties in waterschaarste in de Gemeenschap weerspiegelen en zullen derhalve verschillende gevolgen hebben voor verschillende gebieden, en misschien ook voor bepaalde

perioden van het jaar. Het is met name mogelijk dat het aanrekenen van de milieukosten en de met uitputting van de hulpbron verbonden kosten voor de winning van water ten behoeve van de landbouw, zou leiden tot permanente veranderingen in het patroon van landbouwactiviteiten, om te zorgen voor duurzaamheid op de lange termijn. Deze kosten vertegenwoordigen echter een internalisering van de kosten die thans door de hele maatschappij worden gedragen, hetzij financieel, hetzij via schade aan het milieu. Het is aan de Lidstaten om, binnen de regels van de interne markt, manieren te vinden om de oneerlijk geachte gevolgen te verzachten.

4.2.5 Kosten in verband met de fysische verbetering van wateren en van de waterinfrastructuur

De Lidstaten, lokale instanties en landeigenaren kunnen worden verplicht over te gaan tot een fysische restauratie van oppervlaktewateren en tot het nemen van maatregelen om de aanvulling van het grondwater te verbeteren. De mate waarin dergelijke maatregelen nodig zijn, moet nog blijken uit de toezichtsprogramma's.

In een aantal gevallen kunnen ook de volgens de richtlijn behandeling van stedelijk afvalwater (91/271/EEG)⁴⁸ vereiste installaties voor de behandeling van stedelijk afvalwater onvoldoende worden geacht, en kunnen verdere verbeteringen worden geëist.

Het is mogelijk dat de verbeterde transparantie van waterbeheer, samen met de invoering van aanrekening van volledige kostenterugwinningsprijzen leidt tot openbare druk tot verbetering van de watervoorzieningsinfrastructuur (met name wat betreft lekken in de leidingen), hoewel dergelijke verbeteringen als zodanig in het voorstel niet verplicht worden gesteld.

4.2.6 Banenverlies

Een aantal van de hierboven genoemde kosten kan in de betrokken industrieën leiden tot banenverlies.

4.3 Voordelen

De hoofdgebieden waarvoor de Commissie verwacht dat het voorstel leidt tot significante voordelen worden hieronder besproken. Voor een groot aantal van deze gebieden is het moeilijk de voordelen in geld uit te drukken.

4.3.1 Voordelen van verbeterde efficiency en doeltreffendheid van het waterbeleid

De informatie die wordt verzameld ten gevolge van de verschillende toezichts- en beoordelingsverplichtingen van het voorstel en het gebruik van stroomgebiedbeheer zou moeten leiden tot een verbetering van de efficiency en doeltreffendheid van de maatregelen, doordat zij beter gericht zullen zijn.

⁴⁸ PB nr. L 135 van 21.5.1991, blz. 40.

Dit kan er ook toe leiden dat potentiële problemen vroeger worden onderkend, hetgeen ertoe kan bijdragen in een vroeger stadium de gevolgen af te zwakken, en dit voor lagere kosten.

Dit zal ook leiden tot een efficiëntere toewijzing van de schaarse hulpbron water.

De druk die uitgaat van de deelneming van het publiek en van de transparantie kan ook leiden tot een hogere productiviteit in de watersector, hetgeen leidt tot een lagere prijs van de dienstverlening.

4.3.2 Voordelen van verminderde kosten voor waterbehandeling

Het voorstel zou moeten leiden tot een verbetering van de kwaliteit van het zoet oppervlaktewater en van het grondwater (en dient ook bij te dragen aan het verhinderen van een verdere achteruitgang van de situatie), hetgeen zal leiden tot een vermindering van de kosten van waterbehandeling (en van toekomstige kosten).

Uit een eenvoudige berekening moge blijken wat de omvang van deze kosten kan zijn: wanneer 0,1% van de 170 miljard m³ oppervlaktewater dat jaarlijks in de Gemeenschap wordt onttrokken (voor alle doeleinden) een geavanceerde behandeling dient te ondergaan voor het verwijderen van verontreiniging (bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen), zouden de nodige investeringen meer dan 600 miljoen ecu bedragen. Bij een sterke achteruitgang van de kwaliteit van het grondwater zou dit cijfer nog flink hoger uitvallen.

4.3.3 Voordelen van de verbeterde duurzaamheid van de watervoorraden

Watertekorten ten gevolge van slecht waterbeheer vertegenwoordigen reële kosten voor de landbouw en de industrie, en zijn voor de huishoudelijke gebruikers niet alleen bijzonder storend, maar kunnen ook een gevaar voor de volksgezondheid worden. Het voorstel moet ertoe bijdragen het beheer van oppervlaktewateren en grondwater te verbeteren en het zal, door middel van het prijsmechanisme, een grotere efficiency bij het gebruik van water bevorderen. Dit zal bijdragen tot een duurzame en betrouwbaardere bevoorrading.

Het volgende voorbeeld geeft een idee van de orde van grootte voor huishoudelijke gebruikers: wanneer ten gevolge van een verminderd vertrouwen in de kwaliteit van het leidingwater 50 miljoen Europeanen 1 liter drinkwater in flessen per dag zouden kopen, voor een prijs van 0,5 ecu per liter, komt dat overeen met een jaarlijkse uitgave van ongeveer 10 miljard ecu.

4.3.4 Voordelen van de verhoogde recreatieve waarde van oppervlaktewateren

Het voorstel zal bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van zwembadwater en voor recreatie bestemde wateren. Het moet ook leiden tot verbeteringen van de ecologische kwaliteit van aquatische habitats en wetland-habitats, die zowel door toeristen als door de lokale bevolking voor recreatieve doeleinden worden gewaardeerd. Uit economische analyses blijkt dat de recreatieve waarde significant kan zijn, en de kosten van het toezicht zelfs overtreft.

4.3.5 Voordelen met betrekking tot het behoud van habitats en planten- en diersoorten

Het voorstel zal bijdragen aan de bescherming van habitats en planten- en diersoorten, zowel in wateren als in wetlands en omgevende gebieden.

4.3.6 Voordelen voor de werkgelegenheid

Ondanks de verwachte verhoging van de kostenefficiency, zou het voorstel banen moeten scheppen op het gebied van het beheer van dit beleid, bij het toezicht op het water en in specifieke projecten tot verbetering van het milieu en van de waterbevoorradingsinfrastructuur. De verhoogde recreatieve waarde van de wateren zal een garantie inhouden voor de bestaande banen, en kan ook leiden tot het scheppen van nieuwe banen in de sectoren toerisme en recreatie.

4.4 Conclusies

De in de inleiding beschreven onzekerheden en het brede spectrum van hierboven beschreven kosten en voordelen houden in dat het de Commissie niet mogelijk is aan dit voorstel voor een kaderrichtlijn waterbeleid een nettowaarde toe te kennen. Het zal echter duidelijk zijn dat de Commissie van mening is dat de voordelen globaal genomen de kosten overstijgen, vooral omdat zoveel van deze kosten een internalisering vertegenwoordigen van de kosten die thans worden betaald door middel van uitputting van hulpbronnen en schade aan het milieu, via schade aan aquatische en wetland-habitats, en via overdrachten en subsidies vanuit andere sectoren van de economie.

5. GEVOLGEN VOOR DE INDUSTRIE

Een groot deel van de in de economische analyse gegeven argumenten is eveneens van toepassing voor deze beoordeling van de gevolgen van de industrie. In 5.2 en 5.3 van deze analyse wordt ingegaan op dergelijke gevolgen voor het bedrijfsleven.

Uit niets blijkt de Commissie dat de gevolgen van de verplichting tot volledige kostenterugwinning tegen het jaar 2010 voor het midden- en kleinbedrijf (MKB) zou leiden tot aanzienlijke prijsveranderingen, vergeleken met een nulscenario.

6. FINANCIIEEL MEMORANDUM

Een financieel memorandum is als bijlage bij deze toelichting gevoegd.

Voorstel voor een
RICHTLIJN VAN DE RAAD

tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het
waterbeleid

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 130 S, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie⁴⁹,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁵⁰,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁵¹,

Volgens de procedure van artikel 189 C van het Verdrag⁵² in samenwerking met het Europees Parlement,

1. Overwegende dat watervoorziening een dienst van algemeen belang is, zoals omschreven in de Mededeling COM(96) 443 van de Commissie "Diensten van algemeen belang in Europa"⁵³;
2. Overwegende dat met deze richtlijn wordt beoogd het aquatisch milieu in de Gemeenschap in stand te houden en te verbeteren; dat deze doelstelling in de eerste plaats de kwaliteit van de betrokken wateren betreft; dat beheersing van de beschikbare hoeveelheid één element bij het garanderen van een goede waterkwaliteit is; dat derhalve als bijkomende maatregel bij de doelstelling een goede waterkwaliteit te waarborgen, ook maatregelen betreffende de kwantitatieve aspecten dienen te worden getroffen;
3. Overwegende dat water in de Gemeenschap onder steeds grotere belasting komt vanwege de voortdurende groei van de vraag naar voldoende hoeveelheden water van goede kwaliteit voor allerlei doeleinden; dat het Europees Milieuagentschap op 10 november 1995 een bijgewerkt verslag over

⁴⁹ PB nr. C ...

⁵⁰ PB nr. C ...

⁵¹ PB nr. C ...

⁵² PB nr. C ... (het advies van het Europees Parlement, het gemeenschappelijk standpunt van de Raad en het besluit van het Europees Parlement).

⁵³ PB nr. C 281 van 26.9.1996, blz. 3.

de toestand van het milieu⁵⁴ heeft ingediend waarin de noodzaak van maatregelen ter bescherming van het water in de Gemeenschap in zowel kwalitatieve als kwantitatieve zin wordt bevestigd;

4. Overwegende dat in de conclusies van het in 1988 te Frankfurt gehouden ministeriële seminar over het waterbeleid van de Gemeenschap met nadruk wordt gewezen op de noodzaak dat de communautaire wetgeving zich tot ecologische kwaliteit dient uit te strekken; dat de Raad in zijn resolutie van 28 juni 1988⁵⁵ de Commissie heeft verzocht voorstellen in te dienen voor de verbetering van de ecologische kwaliteit van de oppervlaktewateren van de Gemeenschap;
5. Overwegende dat in de verklaring van het in 1991 te Den Haag gehouden ministeriële seminar de noodzaak van maatregelen werd onderkend die erop gericht zijn een achteruitgang op lange termijn van kwantiteit en kwaliteit van de zoetwatervoorraden te vermijden; dat voorts daarin werd aangedrongen op een vóór het jaar 2000 uit te voeren actieprogramma voor duurzaam beheer en bescherming van de zoetwatervoorraden; dat de Raad in zijn resoluties van 25 februari 1992⁵⁶ en 20 februari 1995⁵⁷ om de opstelling van een actieprogramma voor grondwater alsmede om herziening van Richtlijn 80/68/EEG van de Raad van 17 december 1980 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging veroorzaakt door de lozing van bepaalde gevaarlijke stoffen⁵⁸, als onderdeel van een algemeen beleid inzake de bescherming van zoet water heeft verzocht;
6. Overwegende dat de Commissie op 21 februari 1996 een Mededeling aan het Europees Parlement en de Raad inzake het waterbeleid van de Europese Gemeenschap⁵⁹ heeft vastgesteld, waarin de beginselen voor een dergelijk beleid worden uiteengezet;
7. Overwegende dat op 9 september 1996 de Commissie een voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad inzake een actieprogramma voor geïntegreerde grondwaterbescherming en geïntegreerd grondwaterbeheer⁶⁰ heeft ingediend; dat in dit programma werd gewezen op de noodzaak tot instelling van procedures ter regulering van zoetwateronttrekking en voor toezicht op kwaliteit en kwantiteit van zoet water;

⁵⁴ Verslag over "Environment in the European Union - 1995", Europees Milieugentschap, Kopenhagen, 1995.

⁵⁵ PB nr. C 209 van 9.8.1988, blz. 3.

⁵⁶ PB nr. C 59 van 6.3.1992, blz. 2.

⁵⁷ PB nr. C 49 van 28.2.1995, blz. 1.

⁵⁸ PB nr. L 20 van 26.1.1980, blz. 43; richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 91/692/EEG, PB nr. L 377 van 31.12.1991, blz. 48.

⁵⁹ COM(96) 59 def.: nog niet gepubliceerd.

⁶⁰ PB nr. C 355 van 25.11.1996, blz. 1.

8. Overwegende dat zowel de Raad op 25 juni 1996, als het Comité van de Regio's op 19 september 1996, en het Economisch en Sociaal Comité op 26 september 1996, alsmede het Europees Parlement op 23 oktober 1996 de Commissie hebben verzocht een voorstel in te dienen voor een richtlijn van de Raad tot vaststelling van een raamwerk voor een Europees waterbeleid;
9. Overwegende dat het door de Raad bij Besluit 95/308/EG⁶¹ namens de Gemeenschap goedgekeurde en door de Verenigde Naties opgestelde Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren stroomgebiedbeheer vereist; dat de Gemeenschap en de Lidstaten bij dit verdrag partij zijn;
10. Overwegende dat oppervlaktewateren en grondwater in beginsel hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen zijn; dat met name het waarborgen van een goede toestand van grondwater vroegtijdige maatregelen vereist en een stabiele planning op de lange termijn van beschermende maatregelen, gezien het natuurlijke tijdsverloop dat met de vorming en vernieuwing van deze bronnen gemoeid is; dat bij het verbeteren van de toestand met dat tijdsverloop rekening dient te worden gehouden met het oog op tijdschema's voor maatregelen waarmee wordt beoogd een goede grondwatertoestand te bereiken;
11. Overwegend dat voor een communautair waterbeleid een transparant, doeltreffend en samenhangend wetgevend kader vereist is; dat de Gemeenschap voor gemeenschappelijke beginselen en voor het algemene raam voor maatregelen dient te zorgen; dat deze richtlijn in een dergelijk raam voorziet en zal zorgen voor het coördineren en integreren en het op de langere termijn verder ontwikkelen van de algemene beginselen en structuren voor duurzaam watergebruik in de Gemeenschap, in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel;
12. Overwegende dat de doelstellingen en beginselen van het communautair milieubeleid, zoals uiteengezet in artikel 130 R van het Verdrag met name in het vermijden, verhinderen en voor zover mogelijk elimineren van verontreiniging bestaan door prioriteit te geven aan bestrijding bij de bron en door zorgvuldig beheer van natuurlijke hulpbronnen te waarborgen in overeenstemming met het beginsel dat de vervuiler betaalt en met dat van preventie van verontreiniging;
13. Overwegende dat, zoals uiteengezet in artikel 130 R van het Verdrag, de Gemeenschap bij het voorbereiden van haar milieubeleid met de economische en sociale ontwikkeling van de Gemeenschap als geheel en met een evenwichtige ontwikkeling van haar regio's rekening dient te houden;

⁶¹ PB nr. L 186 van 5.8.1995, blz. 42.

14. Overwegende dat de Lidstaten die hetzelfde stroomgebied of dezelfde grondwaterlagen (aquifers) delen, zorg dienen te dragen voor gezamenlijke langetermijnplanning van deze waterhulpbronnen, op basis van verwachtingen betreffende aanbod en vraag, zodat voor de waterreserves en voor de prioriteiten ten aanzien van het gebruik ervan strategische doelstellingen op lange termijn kunnen worden vastgesteld;
15. Overwegende dat in de Gemeenschap uiteenlopende omstandigheden en behoeften bestaan, die verschillende specifieke oplossingen vereisen; dat bij de planning en de uitvoering van maatregelen voor een duurzame bescherming en gebruik van water met deze diversiteit rekening dient te worden gehouden; dat besluiten zo dicht mogelijk bij situaties waarin het water wordt gebruikt of wordt toegewezen, dienen te worden genomen; dat daarom prioriteit dient te worden gegeven aan maatregelen die onder de verantwoordelijkheid van de Lidstaten vallen door specifieke programma's van aan regionale en lokale omstandigheden aangepaste maatregelen op te stellen;
16. Overwegende dat het welslagen van deze richtlijn afhankelijk is van nauwe samenwerking en samenhangende actie op communautair, nationaal en lokaal niveau, alsmede van informatieverstrekking aan, overleg met en betrokkenheid van de sociale partners en de individuele burgers;
17. Overwegende dat, wat preventie en bestrijding van verontreiniging betreft, het communautair waterbeleid dient te worden gebaseerd op een gecombineerde aanpak waarbij gebruik wordt gemaakt van bestrijding van verontreiniging aan de bron, waarvoor emissiegrenswaarden worden gesteld, en van het vaststellen van milieukwaliteitsnormen; dat, wat de kwantitatieve aspecten betreft, algemene beginselen dienen te worden vastgelegd voor toezicht op de wateronttrekking, teneinde de beschikbaarheid, op de lange termijn, van voldoende hoeveelheden zoet water van goede kwaliteit te kunnen waarborgen;
18. Overwegende dat in communautaire wetgeving gemeenschappelijke milieukwaliteitsnormen voor bepaalde groepen of families van stoffen dienen te worden vastgesteld; dat dient te worden zorg gedragen voor bepalingen ter vaststelling van dergelijke normen op communautair niveau;
19. Overwegende dat gemeenschappelijke beginselen nodig zijn voor het coördineren van de inspanningen van de Lidstaten bij het verbeteren van de waterhoeveelheden en -kwaliteit, bij het bevorderen van een duurzaam watergebruik, bij het bijdragen aan de bestrijding van grensoverschrijdende verontreiniging, bij het beschermen van ecosystemen, in het bijzonder aquatische ecosystemen, en bij het vrijwaren van het recreatiepotentieel van de wateren in de Gemeenschap;
20. Overwegende dat gemeenschappelijke definities van de toestand van het water, zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht, dienen te worden vastgesteld; dat milieudoelstellingen dienen te worden vastgesteld die ertoe leiden dat op communautair niveau een goede oppervlakte- en grondwatertoestand wordt bereikt;

21. Overwegende dat de Lidstaten dienen te voldoen aan de doelstelling van tenminste een goede watertoestand, door het vaststellen en ten uitvoer leggen van de noodzakelijke maatregelen binnen geïntegreerde maatregelenprogramma's, rekening houdende met de bestaande communautaire bepalingen terzake; dat waar reeds sprake is van een goede toestand van het water, deze dient te worden behouden;
22. Overwegende dat het bereiken van de doelstelling van ten minste een goede watertoestand dient te worden nagestreefd in stroomgebieden, zodat er voor een administratieve structuur wordt zorggedragen waarmee wordt gewaarborgd dat de wateren die tot hetzelfde ecologische en hydrogeologische systeem behoren als één geheel worden beheerd ongeacht of het daarbij om grond- dan wel om oppervlaktewater gaat;
23. Overwegende dat het nodig is de gevolgen van incidentele verontreiniging te verhinderen of deze geringer te doen zijn; dat gemeenschappelijke beginselen dienen te worden vastgesteld voor de coördinering van de inspanningen van de Lidstaten en voor een nauwere grensoverschrijdende samenwerking op dit gebied;
24. Overwegende dat een sterkere integratie van de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van bescherming en beheer van zowel oppervlakte- als grondwater binnen een enkele administratieve structuur nodig is, rekening houdende met de natuurlijke stroming van het water in de hydrogeologische cyclus;
25. Overwegende dat binnen het stroomgebied de bestaande mate van verontreiniging van de wateren dient te worden vastgesteld en dat een staat van het watergebruik dient te worden opgemaakt, met inbegrip van de verschillende bronnen van verontreiniging, van de vraag naar water en van andere gevolgen van menselijke activiteiten voor de watertoestand;
26. Overwegende dat de Lidstaten de wateren die voor winning van drinkwater worden gebruikt, dienen aan te melden en milieunormen dienen vast te stellen met het oog op de naleving van Richtlijn 89/778/EEG van de Raad van 15 juli 1980 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water⁶²;
27. Overwegende dat, om de medewerking van het publiek en van de individuele gebruikers van water te verkrijgen, gedegen informatie over geplande maatregelen dient te worden verstrekt en verslag over de vooruitgang bij de tenuitvoerlegging van die maatregelen dient te worden uitgebracht, teneinde publiek en gebruikers zich bij een en ander betrokken te doen voelen alvorens definitieve besluiten over de noodzakelijke maatregelen worden genomen;

⁶² PB nr. L 229 van 30.8.1980, blz. 11; richtlijn laatstelijk gewijzigd bij de Akte van toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

28. Overwegende dat binnen stroomgebieden waar het gebruik van water grensoverschrijdende gevolgen kan hebben, voor grensoverschrijdende samenwerking dient te worden zorg gedragen; dat deze richtlijn zal bijdragen tot de tenuitvoerlegging van de communautaire verplichtingen in het raam van internationale verdragen inzake waterbescherming en -beheer, met name het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren;
29. Overwegende dat een verdergaande integratie van duurzaam waterbeheer in andere vormen van communautair beleid en met name in het landbouw-, regionaal, en visserijbeleid nodig is; dat deze richtlijn een basis zal vormen voor verdere dialoog en voor de ontwikkeling van strategieën voor een verdere integratie van beleidsgebieden; dat deze richtlijn derhalve een belangrijke bijdrage zal leveren aan de tenuitvoerlegging van de belangrijkste beginselen en doelstellingen van de "Perspectieven voor de ruimtelijke ontwikkeling van de Gemeenschap" (European Spatial Development Perspective, (ESDP));
30. Overwegende dat in de gevallen waar het ten gevolge van de natuurlijke omstandigheden, om historische redenen of ten gevolge van verontreiniging vanuit derde landen, moeilijk of onmogelijk is een goede toestand te bereiken, geëigende procedures dienen te worden ingesteld om elke verdere achteruitgang van de watertoestand te verhinderen;
31. Overwegende dat overal in de Gemeenschap op systematische en vergelijkbare basis op de ontwikkeling van de watertoestand dient te worden toegezien, om een dergelijke basis te verkrijgen bij het vaststellen van maatregelen met het oog op duurzaam gebruik van water; dat het Europees Milieuagentschap en de Commissie in nauwe samenwerking zullen toezien op en verslag zullen uitbrengen over de ontwikkelingen op milieugebied;
32. Overwegende dat het gebruik van economische instrumenten geschikt kan zijn als onderdeel van een maatregelenprogramma; dat volgens het beginsel dat de vervuiler betaalt, met elke schade, respectievelijk met negatieve gevolgen voor het aquatisch milieu ten gevolge van verontreinigende stoffen, wateronttrekking of ander watergebruik, rekening dient te worden gehouden; dat de kosten van het watergebruik volledig door de gebruiker van het water dienen te worden gedragen;
33. Overwegende dat dient te worden zorg gedragen voor de volledige tenuitvoerlegging en naleving van bestaande milieuwetgeving voor de waterbescherming; dat dient te worden zorg gedragen voor de goede toepassing van de bepalingen die deze richtlijn overal in de Gemeenschap ten uitvoer leggen; dat in de wetgeving van de Lidstaten dient te worden zorg gedragen voor geëigende sancties;
34. Overwegende dat een nieuw comité met horizontale verantwoordelijkheden op het gebied van het communautair waterbeleid dient te worden ingesteld om de Commissie bij te staan bij aangelegenheden met betrekking tot de tenuitvoerlegging van deze richtlijn; dat deze richtlijn in mechanismen voorziet

om buiten het werkingsgebied van de communautaire waterwetgeving vallende belemmeringen bij het verbeteren van de toestand van het water weg te nemen, en wel door ontwikkeling van geëigende communautaire strategieën daarvoor;

35. Overwegende dat de Commissie jaarlijks een bijgewerkt plan dient voor te leggen voor mogelijke toekomstige initiatieven die zij in de watersector mocht plannen of overwegen;
36. Overwegende dat, als onderdeel van deze richtlijn, technische specificaties dienen te worden vastgesteld ten behoeve van een samenhangende benadering in de Gemeenschap; dat de aanpassing van de bijlagen van deze richtlijn aan de ontwikkeling van de techniek en de normalisatie van de toezicht-, de bemonsterings- en analysemethoden langs de weg van de comitéprocedure dient te gebeuren;
37. Overwegende dat de uitvoering van maatregelenprogramma's voor stroomgebieden in het raam van deze richtlijn ertoe zal leiden dat een mate van waterbescherming wordt bereikt die tenminste gelijkwaardig is aan die welke wordt gewaarborgd door:
 - Richtlijn 75/440/EEG van de Raad van 16 juni 1975 betreffende de vereiste waterkwaliteit van het oppervlaktewater dat is bestemd voor productie van drinkwater in de Lidstaten⁶³,
 - Beschikking 77/795/EEG van de Raad van 12 december 1977 tot instelling van een gemeenschappelijke procedure voor de uitwisseling van informatie over de kwaliteit van zoet oppervlaktewater in de Gemeenschap⁶⁴;
 - Richtlijn 78/659/EEG van de Raad van 18 juli 1978 betreffende de kwaliteit van zoet water dat bescherming of verbetering behoeft ten einde geschikt te zijn voor het leven van vissen⁶⁵,
 - Richtlijn 79/869/EEG van de Raad van 9 oktober 1979 inzake de meetmethodes en de frequentie van de bemonstering en de analyse van het oppervlaktewater dat is bestemd voor productie van drinkwater in de Lidstaten⁶⁶,
 - Richtlijn 79/923/EEG van de Raad van 30 oktober 1979, inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater⁶⁷, alsmede

⁶³ PB nr. L 194 van 25.7.1975, blz. 26, richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 91/692/EEG, PB nr. L 377 van 31.12.1991, blz. 48.

⁶⁴ PB nr. L 334 van 24.12.1977, blz. 29; beschikking laatstelijk gewijzigd bij de Akte van toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

⁶⁵ PB nr. L 222 van 14.8.1978, blz. 1; richtlijn laatstelijk gewijzigd bij de Akte van toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

⁶⁶ PB nr. L 271 van 29.10.1979, blz. 44; richtlijn laatstelijk gewijzigd bij de Akte van toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

⁶⁷ PB nr. L 281 van 10.11.1979, blz. 47; richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 91/692/EEG.

- het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de ecologische waterkwaliteit⁶⁸;

dat die richtlijnen en dat voorstel derhalve dienen te worden ingetrokken zodra de relevante bepalingen van de onderhavige richtlijn volledig ten uitvoer zijn gelegd,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Doel

Algemeen doel van deze richtlijn is de vaststelling van een raam voor de bescherming van zoet oppervlaktewater, van estuaria, van kustwateren en van grondwater in de Gemeenschap, waarmee:

- a) verdere achteruitgang van aquatische, evenals van terrestrische ecosystemen wat de waterbehoeften ervan betreft, wordt verhinderd en de toestand ervan wordt beschermd en verbeterd,
- b) duurzaam gebruik van water wordt bevorderd, op basis van bescherming van de beschikbare waterbronnen op lange termijn,

en wordt bijgedragen tot de beschikbaarheid van zoet water in de, voor een duurzaam gebruik van die natuurlijke hulpbron gepaste kwaliteit en hoeveelheid.

Artikel 2

Definities

Voor de doeleinden van deze richtlijn en tenzij in de communautaire wetgeving anders bepaald, gelden voor de gehele communautaire wetgeving betreffende water de volgende definities:

1. "Oppervlaktewater": zoet oppervlaktewater, estuaria en kustwateren.
2. "Grondwater": al het water dat zich in de verzadigingszone ondergronds bevindt en in rechtstreeks contact met de bodem of de ondergrond verkeert.
3. "Zoet oppervlaktewater": al het op het landoppervlak, stroomopwaarts van de zoetwatergrens, stilstaande of stromende water.
4. "Kustwateren": de wateren gelegen aan de landzijde van een lijn waarvan elk punt zich op een afstand bevindt van één zeemijl zeewaarts van het dichtstbijzijnde punt van de basislijn vanwaaruit de breedte van de territoriale

⁶⁸ PB nr. C 222 van 10.8.1994, blz. 6.

wateren wordt gemeten, uitgebreid, waar van toepassing in het geval van waterlopen, tot de buitengrens van het estuarium.

5. “Estuarium”: het overgangsgebied bij de riviermonding tussen het zoete oppervlaktewater en de kustwateren. De buitengrenzen (zeewaarts) worden zo nodig door de Lidstaten afgebakend. De binnengrens (stroomopwaarts) wordt door de zoetwatergrens gevormd.
6. “Zoetwatergrens”: de plaats in de waterloop waar er, bij eb en in een periode van geringe zoetwaterstroming, wegens de aanwezigheid van zeewater een aanmerkelijke toename van het zoutgehalte optreedt.
7. “Een waterlichaam”: een discreet en homogeen element oppervlakte- of grondwater, zoals een watervoerende laag (aquifer), een meer, een waterbekken, een stroom-, rivier- of kanaalvak, een estuarium of een strook kustwater.
8. “Waterlichaam van significante omvang”: voor de doeleinden van artikel 8 alle wateren bestemd voor drinkwatervoorziening uit een afzonderlijke bron waaruit meer dan vijftien huishoudens drinkwater betrekken.
9. “Stroomgebied”: het gebied vanwaaruit al het over het oppervlak lopende water een opeenvolging van stromen, rivieren en eventueel meren volgt tot aan één enkele riviermond, een estuarium of een delta, en zo in zee uitmondt.
10. “Deelstroomgebied”: het gebied vanwaaruit al het over het oppervlak lopende water een opeenvolging van stromen, rivieren en eventueel meren volgt, tot een bepaald punt in een stroom (gewoonlijk een meer of een samenvloeiing van rivieren).
11. “Stroomgebieddistrict”: het administratief gebied van land en zee, gevormd door een of meer aangrenzende stroomgebieden met de daarmee geassocieerde grond- en kustwateren, dat overeenkomstig artikel 3, lid 1, als de voornaamste administratieve eenheid voor stroomgebiedbeheer is ingesteld.
12. “Bevoegde autoriteit”: een bevoegde autoriteit die overeenkomstig artikel 3, lid 2 of lid 3, is ingesteld om, onder andere, om de verantwoordelijkheid te dragen voor de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn in een bepaald stroomgebieddistrict.
13. “Oppervlaktewatertoestand”: de algemene maatstaf van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam, bepaald door de ecologische of chemische toestand ervan, en wel door die toestand daarvan die het minst “goed” is.
14. “Goede oppervlaktewatertoestand”: de toestand die een oppervlaktewaterlichaam heeft bereikt wanneer zowel de ecologische als de chemische toestand ervan ten minste “goed” zijn. Goede oppervlaktewatertoestand vormt de milieudoelstelling voor oppervlaktewater, zoals bepaald in artikel 4, lid 1, punt a).

15. “Grondwatertoestand”: de algemene maatstaf van de toestand van een grondwaterlichaam, bepaald door de ecologische of chemische toestand ervan, en wel door die toestand daarvan die het minst “goed” is.
16. “Goede grondwatertoestand”: de toestand die een grondwaterlichaam heeft bereikt wanneer zowel de kwantitatieve als de chemische toestand ervan ten minste “goed” zijn.

Goede grondwatertoestand vormt de milieudoelstelling voor grondwater, zoals bepaald in artikel 4, lid 1, punt b).

17. “Ecologische toestand”: drukt de kwaliteit uit van de structuur en van het functioneren van aquatische ecosystemen die met oppervlaktewateren zijn geassocieerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de fysisch-chemische aard van het water en van het sediment, met de stroomkenmerken van het water en met de fysische structuur van het waterlichaam, maar het begrip drukt vooral de toestand uit van de biologische elementen van het ecosysteem.
18. “Natuurlijke ecologische toestand”: de theoretische ecologische toestand die bij afwezigheid van menselijke activiteiten door een oppervlaktewaterlichaam zou worden bereikt.
19. “Zeer goede ecologische toestand”: de ecologische toestand van een oppervlaktewaterlichaam, waarvan kan worden aangetoond dat het niet door menselijke activiteiten significant wordt beïnvloed.
20. “Goede ecologische toestand”: de ecologische toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarvan blijkt dat het significant door menselijke activiteit wordt beïnvloed, maar dat niettemin een rijk, evenwichtig en duurzaam ecosysteem heeft.

Een goede ecologische toestand is de toestand die is vereist om aan de milieudoelstellingen voor oppervlaktewateren te voldoen zoals bepaald in artikel 4, lid 1, punt a).

21. “Chemische toestand”: drukt de mate uit waarin een waterlichaam is verontreinigd.
22. “Zeer goede chemische toestand”: de chemische toestand van een waterlichaam waarin geen van de in bijlage VIII genoemde stoffen in grotere concentraties aanwezig is dan de natuurlijke achtergrondniveaus.
23. “Goede chemische toestand”: de chemische toestand die een waterlichaam heeft bereikt waarin de concentraties van de in bijlage VIII genoemde stoffen de in bijlage X en andere relevante communautaire wetgeving vastgestelde milieukwaliteitsnormen niet overschrijden en waarin de uit de toezichtgegevens blijkende trends niet erop wijzen dat die milieukwaliteitsnormen in de toekomst zullen worden overschreden.

Een goede chemische toestand is de chemische toestand die is vereist om aan de milieudoelstellingen voor oppervlakte- en voor grondwater te voldoen, zoals bepaald in artikel 4, lid 1, punten a) en b).

24. “Kwantitatieve toestand”: is de maatstaf waarbij een grondwaterlichaam permanent wordt uitgeput door rechtstreekse en onrechtstreekse onttrekkingen en door veranderingen in de natuurlijke aanvullingsnelheid.
25. “Zeer goede kwantitatieve toestand”: de kwantitatieve toestand van een grondwaterlichaam waarbij de onttrekkingen en veranderingen van de natuurlijke aanvullingsnelheid een verwaarloosbare uitwerking op de aard van de aquifer hebben.
26. “Goede kwantitatieve toestand”: de kwantitatieve toestand van een grondwaterlichaam waarin de onttrekkingen en veranderingen van de natuurlijke aanvullingsnelheid op de lange termijn duurzaam zijn, en niet tot een verlies van ecologische kwaliteit in geassocieerde oppervlaktewateren of tot schade aan geassocieerde terrestrische ecosystemen leiden.

Een goede kwantitatieve toestand is de kwantitatieve toestand die is vereist om aan de milieudoelstellingen voor grondwater te voldoen, zoals bepaald in artikel 4, lid 1, punt b).

27. “Verontreinigende stof”: de in bijlage VIII genoemde stoffen en groepen van stoffen.
28. “Verontreiniging”: de rechtstreekse of onrechtstreekse inbreng door menselijke activiteiten van stoffen, trillingen, warmte of geluid in de lucht, te water of te land, die de gezondheid van de mens of de milieukwaliteit kan aantasten, aan materiële goederen schade kan toebrengen, dan wel de belevingswaarde van een milieu of ander rechtmatig milieugebruik kan aantasten of in de weg kan staan.
29. “Milieudoelstellingen”: de in artikel 4 vervatte doelstellingen.

Deze milieudoelstellingen worden beschouwd als “milieukwaliteitsnormen” voor de doeleinden van artikel 2, lid 7, en artikel 10 van Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging⁶⁹.

30. “Milieukwaliteitsnormen”: de concentratie van een bepaalde verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, in sediment of in biota die ter bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu niet mag worden overschreden.

⁶⁹ PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

Ten behoeve van deze richtlijn worden in bijlage X milieukwaliteitsnormen op communautair niveau vastgesteld. Daarnaast stellen de Lidstaten krachtens artikel 8, lid 2, milieukwaliteitsnormen vast voor water dat voor de winning van drinkwater wordt gebruikt. De milieukwaliteitsnormen van bijlage X en die welke krachtens artikel 8, lid 2, worden vastgesteld, worden voor de doeleinden van artikel 2, lid 7, en artikel 10 van Richtlijn 96/61/EG eveneens als milieukwaliteitsnormen beschouwd.

31. “Voor menselijke consumptie bestemd water”: water dat onder de bepalingen van Richtlijn 80/778/EEG valt.
32. “Watergebruik”:
 - a) onttrekking, distributie en verbruik van oppervlakte- of van grondwater,
 - b) emissie van verontreinigende stoffen in oppervlaktewater en installaties voor de verzameling en behandeling van afvalwater die daarna in oppervlaktewater lozen, en
 - c) elke andere toepassing van oppervlakte- of van grondwater die voor de watertoestand significante gevolgen kan hebben.
33. “Volledige kostenterugwinning”: dit begrip houdt in dat de volgende kostenelementen van elke dienst die met betrekking tot het watergebruik wordt verleend, door de gebruiker langs de weg van prijzen of heffingen worden betaald:
 - exploitatie- en onderhoudskosten;
 - kapitaalonderhoudskosten;
 - kapitaalkosten (hoofdsom en interestbetalingen), en
 - eserves voor toekomstige verbeteringen en uitbreidingen.
34. “Huishoudelijk gebruik”: watergebruik door de individuele huishoudens, met uitsluiting van watergebruik voor commerciële activiteiten.
35. “Basisniveau van gebruik”: de hoeveelheid water die per persoon voor basisbehoeften wordt gebruikt. Deze hoeveelheid wordt berekend rekening houdend met de voor de menselijke gezondheid en hygiëne benodigde minimumhoeveelheid. Bij alle berekeningen dient voor het waterverbruik door huishoudelijke apparatuur van de best beschikbare technieken te worden uitgegaan.

Artikel 3

Coördinatie van maatregelen binnen de stroomgebieddistricten

1. De Lidstaten bepalen de individuele stroomgebieden op hun nationaal grondgebied en wijzen deze, voor de doeleinden van deze richtlijn, aan individuele stroomgebieddistricten toe. Kleine stroomgebieden mogen worden samengevoegd met grotere of met aangrenzende kleine stroomgebieden om,

waar zulks dienstig is, één enkel stroomgebieddistrict te vormen. Indien grondwater niet volledig een bepaald stroomgebied volgt, wordt dit grondwaterlichaam toegewezen aan het dichtstbij gelegen of het meest geëigende stroomgebieddistrict. Kustwateren worden aan het dichtstbijgelegen of het meest geëigende stroomgebieddistrict toegewezen.

2. De Lidstaten dragen zorg voor de geëigende administratieve regelingen, met inbegrip van de aanwijzing van geëigende bevoegde autoriteiten, teneinde te waarborgen dat de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn binnen elk van de stroomgebieddistricten wordt gecoördineerd en dat daarop wordt toegezien.
3. Wanneer een stroomgebied het grondgebied van meer dan één Lidstaat bestrijkt, stellen de betrokken Lidstaten samen een internationaal stroomgebieddistrict in. Op aanvraag van één of meer van de betrokken Lidstaten treedt de Commissie onafhankelijk bemiddelend op ter bevordering van de oprichting van dergelijke internationale stroomgebieddistricten.

De Lidstaten dragen gezamenlijk zorg voor de geëigende administratieve regelingen, met inbegrip van de aanwijzing van de geëigende bevoegde autoriteiten, teneinde te waarborgen dat binnen dergelijke internationale stroomgebieddistricten de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn wordt gecoördineerd en dat daarop wordt toegezien.

4. Wanneer een stroomgebied zich tot buiten het grondgebied van de Gemeenschap uitstrekt, dienen het betrokken stroomgebieddistrict en de bevoegde autoriteiten samen met de betrokken niet-Lidstaten te worden ingesteld.
5. De Lidstaten mogen bestaande nationale of internationale lichamen als bevoegde autoriteiten voor de doeleinden van deze richtlijn aanwijzen. In dergelijke gevallen dragen zij ervoor zorg dat die bevoegde autoriteiten over de nodige bevoegdheden en gezag beschikken om aan de bij deze richtlijn opgelegde verplichtingen te voldoen.
6. De Lidstaten wijzen de bevoegde autoriteiten uiterlijk op 31 december 1999 aan.
7. De Lidstaten verschaffen de Commissie ten laatste op 30 juni 2000 een lijst van hun bevoegde autoriteiten en van die van de internationale organisaties waarvan zij deel uitmaken. Voor elke bevoegde autoriteit wordt de in bijlage I vermelde informatie verstrekt.
8. De Lidstaten stellen de Commissie in kennis van elke wijziging in de overeenkomstig lid 7 verstrekte informatie binnen drie maanden nadat deze wijziging van toepassing wordt.

Artikel 4
Milieudoelstellingen

1. De Lidstaten dragen zorg voor het opstellen en ten uitvoer leggen, in het raam van een algemeen stroomgebiedbeheerplan, van de nodige geachte programma's van maatregelen om:
 - a) de ecologische achteruitgang en vervuiling van oppervlaktewater te verhinderen en vervuilde oppervlaktewateren te herstellen, ten einde uiterlijk op 31 december 2010 voor alle oppervlaktewateren een goede oppervlaktewatertoestand te bereiken;
 - b) de achteruitgang van de grondwaterkwaliteit te voorkomen, vervuild grondwater te herstellen en te zorgen voor een evenwicht tussen grondwateronttrekkingen en -aanvullingen, ten einde uiterlijk op 31 december 2010 voor al het grondwater een goede grondwatertoestand te bereiken, en
 - c) uiterlijk op 31 december 2010 aan alle normen en doelstellingen met betrekking tot elk beschermd gebied te voldoen, tenzij in de communautaire, nationale of lokale wetgeving waaronder het betrokken beschermd gebied is ingesteld, anders is bepaald.
2. Wanneer de doelstellingen in lid 1, punt c), onverenigbaar zijn met die welke in lid 1, punt a) of punt b), zijn vervat, krijgen de doelstellingen van lid 1, punt c), voorrang.
3. De in lid 1, punten a) en b), gestelde termijnen kunnen voor specifieke waterlichamen worden verlengd wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - a) de natuurlijke omstandigheden staan geen snelle verbetering van de toestand van het waterlichaam toe;
 - b) alle in artikel 13 vereiste maatregelen om het waterlichaam vóór de verlengde termijn in de vereiste toestand te brengen, zijn vastgesteld en zijn uiterlijk op 31 december 2007 ten uitvoer gelegd, en
 - c) de verlenging van de termijn en de redenen daarvoor worden in het krachtens artikel 16 verplichte stroomgebiedbeheerplan specifiek vermeld.
4. Voor specifieke waterlichamen met een beperkt areaal mogen minder strenge milieudoelstellingen dan die in lid 1, punten a) en b), worden vastgesteld, wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - a) het waterlichaam heeft in ernstige mate van de weerslag van menselijke activiteiten te lijden en bewezen is dat verbetering van de toestand ervan onmogelijk of buitensporig kostbaar is;

- b) de milieudoelstellingen worden zodanig vastgesteld dat wordt gewaarborgd dat geen verdere achteruitgang van de toestand kan optreden, ten einde het bereiken van de doelstellingen van deze richtlijn in andere waterlichamen binnen hetzelfde stroomgebieddistrict niet in gevaar te brengen;
- c) de vaststelling van minder strenge milieudoelstellingen en de redenen daarvoor worden in het krachtens artikel 16 verplichte stroomgebiedbeheerplan specifiek vermeld, en
- d) dergelijke minder strenge doelstellingen worden zodanig vastgesteld dat de tenuitvoerlegging van bestaande communautaire milieuwetgeving niet wordt ondermijnd.

Artikel 5

Kenmerken van het stroomgebieddistrict

1. De Lidstaten dragen ervoor zorg dat een analyse van de kenmerken van elk stroomgebieddistrict wordt uitgevoerd en dat deze uiterlijk op 31 december 2001 is voltooid. Deze analyse omvat de volgende elementen:
 - a) de geografische en geologische kenmerken van het stroomgebieddistrict;
 - b) de hydrografische kenmerken van het stroomgebieddistrict;
 - c) de demografische kenmerken van het stroomgebieddistrict, en
 - d) de ruimtelijke ordening van en de economische activiteiten in het stroomgebieddistrict.

Om ervoor te zorgen dat van alle beschikbare informatie optimaal gebruik kan worden gemaakt, alsmede om dubbel werk bij het vergaren van informatie te vermijden, moet voor samenwerking worden gezorgd met de voor statistiek verantwoordelijke autoriteiten op nationaal en op communautair niveau.
2. De in bijlage II voor de doeleinden van de analyse vermelde technische specificaties worden uiterlijk op 31 december 1999, volgens de procedure van artikel 25 door de Commissie vastgesteld. Die technische specificaties vervangen dan de huidige bijlage II.
3. De analyse wordt uiterlijk op 31 december 2007 en vervolgens om de zes jaren, herzien en zo nodig bijgewerkt.

Artikel 6

Beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten

1. De Lidstaten dragen ervoor zorg dat voor elk stroomgebieddistrict een beoordeling wordt uitgevoerd van de effecten van menselijke activiteiten op de oppervlaktewatertoestand en op het grondwater en dat die beoordeling uiterlijk op 31 december 2001 wordt voltooid. Deze beoordeling omvat de volgende elementen:
 - a) schattingen van verontreinigingen door puntbronnen;
 - b) schattingen van verontreiniging door diffuse bronnen;
 - c) schattingen van wateronttrekkingen, en
 - d) een analyse van andere antropogene invloeden op de watertoestand.
2. De in bijlage III voor dit doel vermelde technische specificaties worden uiterlijk op 31 december 1999, volgens de procedure van artikel 25 door de Commissie vastgesteld. Die technische specificaties vervangen dan de huidige bijlage III.
3. De beoordeling wordt uiterlijk op 31 december 2007 en vervolgens om de zes jaren bijgewerkt.

Artikel 7

Economische analyse van het watergebruik binnen het stroomgebieddistrict

1. De Lidstaten dragen ervoor zorg dat voor elk stroomgebieddistrict een economische analyse van het watergebruik wordt ondernomen, om onder andere voor de doeleinden van artikel 12 in de nodige basisinformatie te voorzien en dat deze analyse uiterlijk op 31 december is voltooid. Deze analyse omvat de volgende elementen:
 - a) de onttrekking en distributie van zoet water;
 - b) het opvangen en de lozing van afvalwater;
 - c) de volumes, prijzen en kosten (met inbegrip van milieu- en hulpbronnenkosten en -baten), in verband met de punten a) en b);
 - d) de opsplitsing van de uit hoofde van de punten a), b) en c) verzamelde gegevens naar sector van economische activiteit, en dit ten minste onderverdeeld naar huishoudens, industrie en landbouw;
 - e) langetermijnvooruitzichten voor vraag en aanbod;
 - f) schattingen van de infrastructuurinvesteringen door de openbare en de particuliere sector, en

- g) historische trends van de onder de punten a) tot en met e) verzamelde gegevens, met inbegrip van seizoensgegevens voor zover van toepassing, en toekomstvoorspellingen voor een aantal prijs- en investeringsscenario's, waarmee tenminste de voorgaande zes jaren worden beslaan en voorspellingen voor de komende twaalf jaren worden gegeven.
2. De in bijlage II voor de doeleinden van de analyse vermelde technische specificaties worden uiterlijk op 31 december 1999, volgens de procedure van artikel 25 door de Commissie vastgesteld. Die technische specificaties vervangen dan de huidige bijlage II.
 3. De economische analyse wordt uiterlijk op 31 december 2007 en vervolgens om de zes jaren bijgewerkt.

Artikel 8

Voor de drinkwateronttrekking gebruikt water

1. De Lidstaten zien erop toe dat binnen elk stroomgebieddistrict alle significante waterlichamen die voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bedoeld water worden gebruikt of in de toekomst voor de onttrekking van dergelijk water kunnen worden gebruikt, worden aangemeld.
2. Voor elk overeenkomstig lid 1 aangewezen waterlichaam dragen de Lidstaten zorg voor de opstelling van milieukwaliteitsnormen waarmee kan worden gewaarborgd dat, met de verwachte waterbehandelingsregeling en in overeenstemming met de communautaire wetgeving, het daaruit resulterende water aan de eisen van Richtlijn 80/778/EEG zal voldoen.

Artikel 9

Register van beschermde gebieden

1. De Lidstaten dragen zorg voor de instelling van een register van alle, binnen elk stroomgebieddistrict gelegen gebieden die zijn aangewezen als bijzondere bescherming behoevend in het kader van specifieke communautaire, nationale of lokale wetgeving om hun oppervlakte- of grondwater te beschermen of voor het behoud van habitats en van planten- en diersoorten. Zij dragen ervoor zorg dat het register uiterlijk op 31 december 2001 is voltooid.
2. Het register dient de in artikel 8, lid 1, bedoelde gebieden en de in bijlage IV genoemde beschermde gebieden te omvatten.
3. Binnen elk stroomgebieddistrict wordt het register van beschermde gebieden voortdurend gevolgd en bijgewerkt.

Artikel 10

Toezicht op de oppervlaktewater- en op de grondwatertoestand

1. De Lidstaten dragen zorg voor de opstelling van programma's voor het toezicht op oppervlaktewater- en op de grondwatertoestand, teneinde een samenhangend en alomvattend overzicht te krijgen van de watertoestand binnen elk stroomgebiedsdistrict. Voor oppervlaktewater omvatten deze programma's toezicht op de ecologische en op de chemische toestand. Voor grondwater omvatten deze programma's toezicht op de chemische en op de kwantitatieve toestand. Deze programma's dienen uiterlijk op 31 december 2001 operationeel te zijn. Het toezicht dient de in bijlage V vervatte elementen te omvatten.
2. De in bijlage V voor dit doel vermelde technische specificaties worden uiterlijk op 31 december 1999, volgens de procedure van artikel 25 door de Commissie vastgesteld. Die technische specificaties vervangen dan de huidige bijlage V.

Artikel 11

Toezicht op beschermde gebieden

1. De Lidstaten dragen zorg voor de opstelling van programma's voor het toezicht op de toestand van hun beschermde gebieden binnen elk van de stroomgebiedsdistricten. Deze programma's dienen operationeel te worden overeenkomstig het tijdschema dat is opgenomen in de communautaire, nationale of lokale wetgeving waarbij de afzonderlijke beschermde gebieden zijn ingesteld. Wanneer een dergelijk tijdschema waarbij een begindatum op of vóór 31 december 2001 is vastgesteld, niet van kracht is, dan dient het toezichtprogramma op genoemd tijdstip operationeel te zijn.
2. De voor de doeleinden van toezicht gebruikte technische specificaties zijn die van de communautaire, nationale of lokale wetgeving waarbij de afzonderlijke beschermde gebieden zijn ingesteld. Wanneer geen technische specificaties voor toezicht zijn vastgesteld, dragen de Lidstaten ervoor zorg dat geëigende technische specificaties worden vastgesteld.

Artikel 12

Aanrekening van het watergebruik

1. De Lidstaten dragen ten laatste vóór 2010 zorg voor de invoering van volledige kostenterugwinning voor geleverde diensten inzake watergebruik, zowel algemeen als per economische sector en dit ten minste opgesplitst in huishoudens, industrie en landbouw.
2. In overeenstemming met de resultaten van de overeenkomstig artikel 7 en bijlage II verplichte analyses van methoden voor de berekening van milieu- en hulpbronnenkosten en -baten die met het watergebruik zijn verbonden, doet de Commissie, voor zover van toepassing, voorstellen om ervoor te zorgen dat de niet onder lid 1 begrepen milieu- en hulpbronnenkosten in de prijs van het watergebruik tot uiting komen.

3. Onverminderd de toepassing van de bepalingen van artikel 92, 93 en 94 van het Verdrag, kunnen de Lidstaten op de bepalingen van dit artikel om de volgende redenen uitzonderingen toestaan:
- a) om een basisniveau van watergebruik voor huishoudens voor een betaalbare prijs mogelijk te maken en
 - b) om het mogelijk te maken subsidies te verlenen voor de kapitaalkosten die zijn verbonden met infrastructuurprojecten waarvoor krachtens de artikelen 130A tot en met 130E van het Verdrag communautaire steun wordt verleend en die erop zijn gericht tot het bereiken van de in artikel 4 van de onderhavige richtlijn vastgelegde milieudoelstellingen bij te dragen en
 - c) om rekening te houden met de specifieke geografische en klimatologische omstandigheden van regio's die krachtens de doelstellingen 1, 5b en 6 van de Structuurfondsen voor steun in aanmerking komen.

De uitzonderingen dienen in bijzonderheden te worden uitgelegd in de overeenkomstig artikel 16 vereiste stroomgebiedbeheerplannen en een gedetailleerde uitleg dient binnen zes maanden nadat die uitzonderingen zijn ingegaan, aan de Commissie te worden gezonden.

4. De Lidstaten stellen een tijdschema vast voor de volledige toepassing van de bepalingen van dit artikel. Bijzonderheden betreffende deze tijdschema's worden opgenomen in de overeenkomstig artikel 16 vereiste stroomgebiedbeheerplannen.

Artikel 13 Maatregelenprogramma

1. De Lidstaten dragen zorg voor de opstelling, binnen elk stroomgebieddistrict, van een maatregelenprogramma om aan de overeenkomstig artikel 4 vastgelegde milieudoelstellingen te voldoen. Een maatregelenprogramma vormt een onderdeel van de stroomgebiedbeheerplannen overeenkomstig artikel 16.
2. De maatregelenprogramma's bevatten "basismaatregelen" en, waar nodig, in overeenstemming met lid 4, "aanvullende maatregelen".
3. "Basismaatregelen" zijn verplichte elementen van het maatregelenprogramma. Zij omvatten:

- a) de maatregelen die voor de tenuitvoerlegging van de communautaire, nationale of lokale wetgeving voor de waterbescherming nodig zijn, met inbegrip van maatregelen die zijn vereist krachtens de communautaire wetgeving die in bijlage VI, deel A, wordt vermeld en met name voor de volledige toepassing van de bepalingen van Richtlijn 96/61/EG voor de industrieën en activiteiten die in bijlage I van die richtlijn worden beschreven.

Voor de basismaatregelen betreffende de emissie van verontreinigende stoffen dient een gecombineerde aanpak te worden toegepast, gebruik makend van bestrijding van verontreiniging aan de bron door vaststelling van emissiegrenswaarden en van milieukwaliteitsnormen;

- b) maatregelen die nodig zijn om de krachtens artikel 12 vereiste kostenaanrekening voor watergebruik ten uitvoer te leggen;
- c) maatregelen die nodig zijn om vóór de in artikel 4, lid 1, bepaalde termijnen te voldoen aan de krachtens artikel 8, lid 2, vastgestelde milieukwaliteitsnormen voor water dat voor drinkwateronttrekking is bestemd;
- d) de volgende maatregelen die van toepassing zijn op alle waterlichamen waarvan de chemische toestand minder is dan "goed":
- i) intensiever toezicht op de mate en de aard van de verontreiniging in het waterlichaam;
 - ii) onderzoek naar de bron van de verontreiniging, en
 - iii) onverwijld herziening van alle relevante vergunningen, waaronder lozingsvergunningen, gevolgd door maatregelen op basis van het daarmee gemoeide risiconiveau;
- e) toezicht op de onttrekking van zoet oppervlaktewater en van grondwater, met inbegrip van een register van wateronttrekkers en een verplichte voorafgaande vergunning voor wateronttrekking, behalve in gebieden waar de betrokken Lidstaat heeft aangetoond, en daarover bij de Commissie verslag heeft uitgebracht, dat onttrekking voor de watertoestand geen significante gevolgen heeft en dat de totale onttrokken hoeveelheden slechts een gering deel van de beschikbare bronnen vormen;
- f) verplichte voorafgaande vergunning voor alle activiteiten die voor de watertoestand mogelijk negatieve effecten hebben, wanneer andere communautaire wetgeving niet in een dergelijke voorafgaande vergunning voorziet, en
- g) een verbod op de rechtstreekse lozing in het grondwater van de in bijlage VIII genoemde stoffen.

4. “Aanvullende maatregelen” zijn de maatregelen die zijn ontworpen en worden uitgevoerd naast de basismaatregelen teneinde de krachtens artikel 4 vastgestelde doelstellingen te bereiken. Het maatregelenprogramma dient alle aanvullende maatregelen te bevatten die nodig worden geacht om aan deze doelstellingen te voldoen, met name met betrekking tot een duurzaam gebruik van water. Bijlage VI, deel B, bevat een niet-uitputtende lijst van aanvullende maatregelen.
5. De maatregelenprogramma’s dienen voor elk stroomgebieddistrict uiterlijk op 31 december 2004 te zijn opgesteld en de maatregelen dienen uiterlijk op 31 december 2007 operationeel te zijn.
6. De maatregelenprogramma’s worden uiterlijk op 31 december 2010 en vervolgens om de zes jaar herzien en zo nodig bijgewerkt. Alle nieuwe of herziene maatregelen die in het kader van een herzien programma worden genomen, dienen binnen drie jaar na de vaststelling ervan operationeel te worden.

Artikel 14

Interim-maatregelen ter bestrijding van verontreiniging

1. Wanneer uit het overeenkomstig artikel 10 ingestelde toezichtprogramma blijkt dat er waterlichamen zijn waar sedert de voorbereiding van de laatste herziening van het maatregelenprogramma, zoals bepaald in artikel 13, de chemische toestand minder dan “goed” is geworden, dragen de Lidstaten ervoor zorg dat, naar gelang van het betrokken risiconiveau, zo spoedig mogelijk, nog vóór de volgende herziening van het maatregelenprogramma de volgende aanvullende interim-maatregelen worden genomen:
 - a) intensiever toezicht op de omvang en de aard van de verontreiniging in het waterlichaam;
 - b) onderzoek naar de bron van de verontreiniging;
 - c) onverwijld herziening van alle relevante vergunningen, waaronder lozingsvergunningen, en
 - d) vaststelling van de vereiste aanvullende maatregelen.
2. De Lidstaten dragen ervoor zorg dat geëigende maatregelen worden getroffen om de betrokken partijen over deze aanvullende interim-maatregelen te raadplegen zonder dat dit tot onnodige vertraging bij de tenuitvoerlegging ervan mag leiden.

Artikel 15

Buiten de bevoegdheid van een bevoegde autoriteit vallende aangelegenheden

Wanneer een bevoegde autoriteit te maken krijgt met een aangelegenheid die voor het beheer van het door haar beheerde water gevolgen heeft, maar die buiten haar bevoegdheid valt, legt zij die zaak voor aan de Lidstaat en aan de Commissie, en kan zij daarbij aanbevelingen doen voor de oplossing ervan. Mogelijke redenen voor het aanmelden van dergelijke aangelegenheden zijn de volgende factoren:

- a) de bron van het probleem ligt buiten het stroomgebieddistrict;
- b) de aangelegenheid kan slechts een oplossing krijgen door maatregelen of door wetgeving op nationaal of op communautair niveau, of
- c) de aangelegenheid heeft betrekking op andere beleidsgebieden, waarop de bevoegde autoriteit geen vat heeft.

Artikel 16

Stroomgebiedbeheerplannen

1. De Lidstaten dragen ervoor zorg dat binnen elk stroomgebieddistrict een het gehele stroomgebieddistrict omvattende stroomgebiedbeheerplan wordt opgesteld. In het stroomgebiedbeheerplan dient de in bijlage VII genoemde informatie te worden opgenomen.
2. De stroomgebiedbeheerplannen dienen uiterlijk op 31 december 2004 te zijn gepubliceerd.
3. De stroomgebiedbeheerplannen worden uiterlijk op 31 december 2010 en vervolgens om de zes jaar herzien en bijgewerkt.

Artikel 17

Informatieverstrekking aan en raadpleging van het publiek

1. De Lidstaten zien erop toe dat voor elk stroomgebieddistrict kopieën van de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen worden gepubliceerd en dat deze uiterlijk één jaar vóór de periode waarop het plan betrekking heeft, toegankelijk zijn. Op aanvraag wordt toegang gegeven tot bij het opstellen van het ontwerpstroomgebiedbeheerplan gebruikte, achtergrond verschaffende documenten en informatie.
2. De betrokken partijen beschikken over ten minste zes maanden om schriftelijk hun opmerkingen over deze documenten te maken, teneinde actieve betrokkenheid en raadpleging mogelijk te maken.
3. De leden 1 en 2 zijn eveneens van toepassing voor bijgewerkte stroomgebiedbeheerplannen.

Artikel 18

Planning per deelstroomgebied, per sector, per onderwerp of per watertype

1. Stroomgebiedbeheerplannen mogen worden aangevuld door gedetailleerder programma's en beheerplannen om bepaalde aspecten van het waterbeheer te behandelen, zoals:
 - a) programma's en beheerplannen voor bepaalde deelstroomgebieden binnen een stroomgebiedsdistrict;
 - b) programma's en beheerplannen met betrekking tot bepaalde economische sectoren;
 - c) programma's en beheerplannen met betrekking tot welbepaalde onderwerpen op het gebied van waterbeheer en
 - d) programma's en beheerplannen met betrekking tot bepaalde watertypes of bepaalde ecosystemen.

In het stroomgebiedbeheerplan dient een verwijzing naar dergelijke activiteiten te worden opgenomen.
2. Het verrichten van één van de in lid 1 genoemde activiteiten stelt de Lidstaten geenszins vrij van de verplichtingen uit hoofde van de overige bepalingen van deze richtlijn.

Artikel 19

Incidentele verontreiniging

De Lidstaten dragen, in samenwerking met andere bevoegde autoriteiten, ervoor zorg dat maatregelen worden getroffen om de gevolgen van incidentele verontreiniging te verhinderen of deze geringer te doen zijn, met inbegrip van alle maatregelen die in het raam van Richtlijn 82/501/EEG van de Raad⁷⁰ zijn vereist. Deze maatregelen dienen met name in te gaan op het risico van incidentele verontreiniging ten gevolge van overstromingen, blus- of nevenproducten van branden in opslagplaatsen of fabrieken, en van het lekken van verontreinigende stoffen gedurende vervoer of opslag. In voorkomend geval dienen de te nemen maatregelen het volgende te omvatten:

- a) gevarenanalyse en risicobeoordeling van mogelijke incidentele verontreiniging;
- b) preventieve maatregelen;
- c) voorbereidende maatregelen om op noodsituaties te kunnen reageren, met inbegrip van procedures voor snelle waarschuwing bij incidentele verontreiniging aan zich stroomafwaarts bevindende autoriteiten en aan andere betrokken partijen waaronder wateronttrekkers, en

⁷⁰ PB nr. L 230 van 5.8.1982, blz. 1.

- d) maatregelen voor het herstel van het oppervlakte- of het grondwater dat door het voorval is geschaad.

Artikel 20

Verslaglegging en uitwisseling van informatie

De Lidstaten zenden de Commissie en het Europees Milieuagentschap binnen drie maanden na publicatie ervan afschriften van de volgende plannen:

- a) alle stroomgebiedbeheerplannen die hun nationaal grondgebied beslaan en overeenkomstig artikel 16 zijn gepubliceerd;
- b) alle ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen die hun nationaal grondgebied beslaan en overeenkomstig artikel 17 zijn gepubliceerd;
- c) significante programma's en plannen die door de bepalingen van artikel 18 worden bestreken, en
- d) voor internationale stroomgebieddistricten, ten minste dat deel van het stroomgebiedbeheerplan dat betrekking heeft op het in de Gemeenschap gelegen grondgebied.

Artikel 21

Commissiestrategieën ter bestrijding van waterverontreiniging

1. De Commissie kan strategieën uitwerken ter bestrijding van de verontreiniging van water door individuele verontreinigende stoffen of groepen van verontreinigende stoffen, met inbegrip van alle vormen van verontreiniging ten gevolge van voorvallen.
2. Dergelijke strategieën kunnen worden ingeleid naar aanleiding van:
 - a) aanbevelingen van Lidstaten of van bevoegde autoriteiten die overeenkomstig artikel 15 optreden;
 - b) aanbevelingen van het Europees Milieuagentschap;
 - c) aanbevelingen van internationale organisaties en verdragen waarbij de Gemeenschap of de Lidstaten verdragsluitende partij zijn;
 - d) risicobeoordelingen die krachtens Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad⁷¹ zijn uitgevoerd,
 - e) aanbevelingen van de onderzoekprogramma's van de Gemeenschap, of
 - f) andere uitingen van bezorgdheid die onder de aandacht van de Commissie zijn gebracht.

⁷¹ PB nr. L 84 van 5.4.1993, blz. 1.

3. In de strategieën wordt de aard van het risico voor het water in beschouwing genomen en wordt rekening gehouden met de mogelijke weerslag ervan op de lucht- en de bodemkwaliteit. Zij kunnen aanbevelingen bevatten voor elk van de volgende categorieën van maatregelen:
- a) eventuele opneming van de stof of groep van stoffen in de risicobeoordelingsprocedure van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad, voorzover dat niet reeds is geschied;
 - b) eventuele opneming van de stof of groep van stoffen in bijlage VIII van deze richtlijn en bijlage III van Richtlijn 96/61/EG, voorzover dat niet reeds is geschied;
 - c) criteria voor de selectie van stoffen of van groepen van stoffen die ten aanzien van het risico dat zij inhouden voor het aquatisch milieu en de geschiktheid ervan voor de ontwikkeling van een specifieke Commissiestrategie ter bestrijding van de emissie ervan in het aquatisch milieu met voorrang zijn te bestuderen. Bijlage IX bevat een lijst van dergelijke criteria;
 - d) vaststelling van communautaire milieukwaliteitsnormen overeenkomstig artikel 21, lid 4;
 - e) vaststelling van communautaire emissiegrenswaarden overeenkomstig artikel 18 van Richtlijn 96/61/EG;
 - f) herziening van de relevante vergunningen die krachtens Richtlijn 91/414/EEG van de Raad⁷² en Richtlijn van de Raad <biociden>⁷³ worden verstrekt;
 - g) vaststelling van maatregelen krachtens Richtlijn 76/769/EEG van de Raad⁷⁴, of
 - h) vaststelling van andere gepaste maatregelen op nationaal of op communautair niveau.
4. Wanneer een Commissiestrategie een aanbeveling bevat tot vaststelling van milieukwaliteitsnormen betreffende de concentratie van bepaalde verontreinigende stoffen in water, sediment of biota, zal de Commissie de gepaste maatregelen voorstellen.

⁷² PB nr. L 230 van 19.8.1991, blz. 1.

⁷³ Nog niet gepubliceerd.

⁷⁴ PB nr. L 262 van 27.9.1976, blz. 201.

Artikel 22
Verslaglegging door de Commissie

1. De Commissie publiceert uiterlijk op 31 december 2006 en vervolgens om de zes jaar, een verslag over de tenuitvoerlegging van deze richtlijn.
2. Het verslag behelst ten minste:
 - a) een beoordeling van de bij de tenuitvoerlegging van de richtlijn geboekte vooruitgang;
 - b) een beoordeling van de oppervlakte- en de grondwatertoestand in de Gemeenschap;
 - c) een vergelijkend onderzoek van de overeenkomstig artikel 20 ingediende stroomgebiedbeheerplannen, met inbegrip van aanbevelingen ter verbetering van toekomstige plannen;
 - d) een antwoord op elk van de overeenkomstig artikel 15 door de bevoegde autoriteiten aan de Commissie gedane aanbevelingen, en
 - e) een samenvatting van eventuele overeenkomstig artikel 21 ontwikkelde strategieën.

Artikel 23
Plannen voor toekomstige communautaire maatregelen

1. De Commissie dient eens per jaar bij het in artikel 25 bedoelde comité een indicatief plan in van de maatregelen met gevolgen voor de waterwetgeving die zij voornemens is in de nabije toekomst in te dienen, met inbegrip van maatregelen die hun oorsprong vinden in de overeenkomstig artikel 21 ontwikkelde strategieën. De Commissie dient uiterlijk op 31 december 1999 voor het eerst een dergelijk verslag in.
2. De Commissie herziet deze richtlijn uiterlijk op vóór 31 december 2013 en stelt daarbij de nodige wijzigingen voor.

Artikel 24
Wijziging van de richtlijn

1. De bijlagen I, II, III, V, VIII en IX kunnen overeenkomstig de procedure van artikel 25 aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang worden aangepast.
2. Ten behoeve van de transmissie en de verwerking van gegevens, met inbegrip van statistische en cartografische gegevens, mogen technische formats ten behoeve van lid 1 volgens de procedure van artikel 25 worden goedgekeurd.

Artikel 25 Comité

De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de Lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

De vertegenwoordiger van de Commissie legt het comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het comité brengt advies uit over dit ontwerp binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie. Het comité spreekt zich uit met de meerderheid van stemmen die in artikel 148, lid 2, van het Verdrag is voorgeschreven voor de aanneming van de besluiten die de Raad op voorstel van de Commissie dient te nemen. Bij stemming in het comité worden de stemmen van de vertegenwoordigers van de Lidstaten gewogen overeenkomstig genoemd artikel. De voorzitter neemt niet aan de stemming deel.

De Commissie stelt de beoogde maatregelen vast wanneer zij in overeenstemming zijn met het advies van het comité.

Wanneer de beoogde maatregelen niet in overeenstemming zijn met het advies van het comité of indien geen advies is uitgebracht, dient de Commissie onverwijld bij de Raad een voorstel in betreffende de te nemen maatregelen. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Indien de Raad drie maanden na de indiening van het voorstel geen besluit heeft genomen, worden de voorgestelde maatregelen door de Commissie vastgesteld.

Artikel 26 Intrekkingen

1. De volgende communautaire wetgeving wordt met werking van 31 december 2007 ingetrokken:

- Richtlijn 75/440/EEG;
- Beschikking 77/795/EEG;
- Richtlijn 78/659/EEG;
- Richtlijn 79/869/EEG;
- Richtlijn 79/923/EEG;
- Richtlijn 80/68/EEG.

Artikel 27
Tenuitvoerlegging

1. De Lidstaten stellen uiterlijk op 31 december 1999 de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast die nodig zijn om aan deze richtlijn te voldoen, en stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de Lidstaten deze maatregelen vaststellen wordt daarin verwezen naar de onderhavige richtlijn of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die maatregelen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lidstaten.

2. De Lidstaten delen de Commissie de tekst van alle belangrijke bepalingen van intern recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 28
Straffen

De Lidstaten stellen het stelsel vast van straffen op overtreding van de overeenkomstig deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze straffen worden toegepast. De aldus vastgestelde straffen dienen doeltreffend en in verhouding tot de overtreding te zijn en een ontradende werking te hebben. De Lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in artikel 27, lid 1, genoemde datum in kennis van deze bepalingen; van elke latere wijziging daarvan doen zij dit zo spoedig mogelijk.

Artikel 29
Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na de bekendmaking ervan in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Artikel 30
Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de Lidstaten.

Gedaan te Brussel, op

Voor de Raad
De Voorzitter

Bijlage I

Verplichte informatie voor de lijst van bevoegde autoriteiten

1. Zoals voorgeschreven in artikel 3, lid 7, verstrekken de Lidstaten de volgende informatie over alle bevoegde autoriteiten van elk van de stroomgebiedsdistricten en internationale stroomgebiedsdistricten waarin zij deelnemen.
 - i) Naam en adres van de bevoegde autoriteit - de officiële naam en het adres van de overeenkomstig artikel 3, lid 2, ingestelde autoriteit.
 - ii) Naam en titel van de contactpersoon - naam en officiële titel van de verantwoordelijke persoon waaraan alle correspondentie moet worden gericht.
 - iii) Geografisch gebied van het stroomgebiedsdistrict - de namen van de hoofdrivieren in het stroomgebiedsdistrict, samen met een nauwkeurige beschrijving van de positie van de terrestrische en maritieme grenzen van dat district. Deze informatie moet zoveel mogelijk geschikt zijn voor invoering in het geografisch informatiesysteem (GIS) en/of het geografisch informatiesysteem van de Commissie (GISCO).
 - iv) Rechtsvorm van de bevoegde autoriteit - een beschrijving van de rechtsvorm van de bevoegde autoriteit en, voor zover van toepassing, een samenvatting of kopie van haar statuten, oprichtingsakte of equivalent juridisch document.
 - v) Verantwoordelijkheden - een beschrijving van de juridische en administratieve verantwoordelijkheden van elke bevoegde autoriteit en haar rol binnen elk van de stroomgebiedsdistricten.
 - vi) Lidmaatschap - wanneer de bevoegde autoriteit optreedt als coördinerend lichaam voor andere bevoegde autoriteiten, moet een lijst van die lichamen worden verstrekt, samen met een samenvatting van de institutionele betrekkingen die zijn aangegaan met het oog op de juridisch bindende coördinatie van de krachtens deze richtlijn vereiste maatregelen.
 - vii) Internationale betrekkingen - wanneer een stroomgebiedsdistrict het grondgebied van meer dan één Lidstaat beslaat, of mede grondgebied van niet-Lidstaten omvat, moet een samenvatting worden gegeven van de institutionele betrekkingen die zijn aangegaan met het oog op de juridisch bindende coördinatie van de krachtens deze richtlijn vereiste maatregelen.

Bijlage II

Analyse van de kenmerken van het stroomgebieddistrict

1. In de technische specificaties worden methoden vastgelegd voor een analyse van de in artikel 5, lid 1, genoemde kenmerken van het stroomgebieddistrict en van de overeenkomstig artikel 7, lid 1, verplichte economische analyse van het watergebruik.
2. De technische specificaties dienen ook een gemeenschappelijke opzet ("format") te hebben voor de presentatie van de analyse van de kenmerken van het stroomgebieddistrict en van de economische analyse van het watergebruik, alsmede gemeenschappelijke regels betreffende de hoeveelheid informatie die dient te worden opgenomen in de samenvatting die deel moet uitmaken van het stroomgebiedbeheerplan.

Deze informatie moet zoveel mogelijk geschikt zijn voor invoering in het geografisch informatiesysteem (GIS) en/of het geografisch informatiesysteem van de Commissie (GISCO).

Het verzamelen van informatie door de bevoegde autoriteiten dient te worden gecoördineerd met de voor statistiek verantwoordelijke autoriteiten in de Lidstaten, in overeenstemming met de communautaire wetgeving inzake statistiek, in het bijzonder Verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996⁷⁵ en Verordening (EG) nr. 58/97 van de Raad van 18 december 1996⁷⁶.

⁷⁵ PB nr. L 310 van 30.11.1996, blz. 1.

⁷⁶ PB nr. L 14 van 17.1.1997, blz. 1.

Bijlage III

Beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten

1. De technische specificaties dienen een gemeenschappelijke opzet ("formaat") te hebben voor de presentatie van de beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten en gemeenschappelijke regels betreffende de hoeveelheid informatie die dient te worden opgenomen in de samenvatting die deel moet uitmaken van het stroomgebiedbeheerplan.

Het verzamelen van informatie door de bevoegde autoriteiten dient te worden gecoördineerd met de voor statistiek verantwoordelijke autoriteiten in de Lidstaten, in overeenstemming met de communautaire wetgeving inzake statistiek, in het bijzonder Verordening (EG) nr. 2223/96⁷⁷ en Verordening (EG) nr. 58/97⁷⁸.

Wanneer de technische specificaties meer dan één methode aangeven, moet ervoor worden gezorgd dat deze methoden tot vergelijkbare resultaten leiden.

2. De technische specificaties dienen methoden vast te leggen voor het schatten van de omvang en de locatie van verontreiniging door puntbronnen door de in bijlage VIII genoemde stoffen, en moeten worden gebaseerd op informatie die onder andere in het kader van de volgende richtlijnen is verzameld, maar zij mogen aanvullende eisen bevatten:
 - i) artikelen 9 en 15 van Richtlijn 96/61/EG⁷⁹ (Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging);
 - ii) artikel 11 van Richtlijn 76/464/EEG⁸⁰ (Gevaarlijke stoffen), en
 - iii) artikelen 15 en 17 van Richtlijn 91/271/EEG van de Raad⁸¹ (Behandeling van stedelijk afvalwater).
3. De technische specificaties dienen methoden vast te leggen voor het schatten van de omvang en de locatie van diffuse verontreiniging door de in bijlage VIII genoemde stoffen.
4. De technische specificaties dienen methoden vast te leggen voor het aanwijzen van de individuele wateren die gemakkelijk bloot staan aan de onder punt 2 en punt 3 genoemde verontreiniging door puntbronnen en diffuse bronnen.

⁷⁷ PB nr. L 310 van 30.11.1996, blz. 1.

⁷⁸ PB nr. L 14 van 17.1.1997, blz. 1.

⁷⁹ PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

⁸⁰ PB nr. L 129 van 18.5.1976, blz. 23.

⁸¹ PB nr. L 135 van 21.5.1991, blz. 40.

5. De technische specificaties dienen methoden vast te leggen voor het schatten van het volume van onttrekkingen:
 - i) voor drinkwater;
 - ii) voor gebruik in de landbouw;
 - iii) voor industrieel gebruik;
 - iv) andere.

6. De technische specificaties dienen methoden vast te leggen voor het schatten van de volgende gegevens betreffende wateronttrekkingen:
 - i) de totale jaarlijkse vraag;
 - ii) seizoenvariaties van de vraag;
 - iii) de efficiency van het watergebruik.

Bijlage IV

Beschermde gebieden

1. Het uit hoofde van artikel 9 vereiste register van beschermde gebieden dient, voor zover relevant ten behoeve van de waterbescherming, tenminste de volgende soorten beschermde gebieden te omvatten:
 - i) gebieden die overeenkomstig artikel 8 zijn aangewezen voor de onttrekking voor menselijke consumptie bestemd water;
 - ii) gebieden die voor de bescherming van economisch significante aquatische planten- en diersoorten zijn aangewezen;
 - iii) water dat als recreatiewater is aangewezen, met inbegrip van de gebieden die als zwemwater overeenkomstig Richtlijn 76/160/EEG van de Raad⁸² (Zwemwater) zijn aangewezen.
 - iv) gevoelige gebieden met betrekking tot nutriënten, met inbegrip van die welke overeenkomstig Richtlijn 91/676/EEG⁸³ (Nitraten) zijn aangewezen als kwetsbare gebieden en gebieden die overeenkomstig Richtlijn 91/271/EEG⁸⁴ (Behandeling van stedelijk afvalwater) zijn aangewezen als kwetsbare gebieden, en
 - v) gebieden die voor de bescherming van habitats of van planten- en diersoorten zijn aangewezen, wanneer het behoud of de verbetering van de watertoestand bij de bescherming een belangrijke factor vormt, met inbegrip van de relevante, in het raam van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad⁸⁵ (Habitats) en Richtlijn 79/409/EEG van de Raad⁸⁶ (Vogelstand) aangewezen Natura 2000-gebieden.
2. De samenvatting van het als onderdeel van het stroomgebiedbeheerplan vereiste register dient kaarten te omvatten waarop de ligging van elk beschermd gebied is aangegeven, alsmede een beschrijving van de communautaire, nationale of lokale wetgeving krachtens welke zij zijn aangewezen. Wanneer het gaat om wateren die overeenkomstig artikel 8 zijn aangewezen, dient de samenvatting nadere bijzonderheden te verstrekken betreffende de toegepaste milieukwaliteitsnormen en het verwachte behandelingsregime.

⁸² PB nr. L 31 van 5.2.1976, blz. 1.

⁸³ PB nr. L 375 van 31.12.1991, blz. 1.

⁸⁴ PB nr. L 135 van 21.5.1991, blz. 40.

⁸⁵ PB nr. L 206 van 22.7.1992, blz. 7.

⁸⁶ PB nr. L 103 van 25.4.1979, blz. 1.

Bijlage V

Toezicht op de oppervlakte- en op de grondwatertoestand

Voor oppervlaktewateren:

1. In de technische specificaties ten behoeve van het toezicht op de ecologische toestand van het oppervlaktewater dienen methoden te worden vastgelegd voor:
 - i) toezicht op alle significante oppervlaktewaterlichamen en representatief toezicht op alle overige oppervlaktewaterlichamen;
 - ii) toezicht op de fysisch-chemische, biologische en fysische kenmerken van het waterlichaam, met inbegrip van kwantitatieve aspecten, alsmede van dynamische elementen zoals seizoensvariaties en natuurlijke langetermijnschommelingen, waarbij de meeste aandacht dient uit te gaan naar de biologische kenmerken;
 - iii) de presentatie van de toezichtsresultaten in een gemeenschappelijk format of model, gebaseerd op de mate van afwijking van de natuurlijke ecologische toestand of, in het geval van kunstmatig gevormde waterlichamen, de mate van afwijking van hun maximale ecologische potentieel;
 - iv) het gebruik van vijf klassen ten behoeve van de presentatie van de ecologische toestand, waarvan de bovenste twee bestaan uit de “zeer goede ecologische toestand” en de “goede ecologische toestand”.

2. In de technische specificaties ten behoeve van het toezicht op de chemische toestand van de oppervlaktewateren dienen methoden te worden vastgelegd voor:
 - i) toezicht op alle oppervlaktewateren die overeenkomstig punt 4 van bijlage III zijn aangewezen als gemakkelijk bloot staand aan verontreiniging door puntbronnen of door diffuse bronnen veroorzaakt door de in bijlage VIII vermelde stoffen;
 - ii) het gebruik van vijf klassen ten behoeve van de presentatie van de chemische toestand, waarvan de bovenste twee bestaan uit de “zeer goede chemische toestand” en de “goede chemische toestand”.

Voor grondwater:

3. In de technische specificaties ten behoeve van het toezicht op de kwantitatieve toestand van het grondwater dienen methoden te worden vastgelegd voor:
 - i) toezicht op al het grondwater dat wordt gebruikt voor de winning van wateronttrekking en representatief toezicht op het overige grondwater;
 - ii) toezicht op de hoeveelheid grondwater, met inbegrip van dynamische elementen zoals seizoensvariaties, natuurlijke langetermijnschommelingen, de onttrekkingsnelheid (met inbegrip van onrechtstreekse onttrekkingen) en de aanvullingssnelheid;

- iii) toezicht op de gevolgen van veranderingen in grondwaterkenmerken op de ecologische toestand van de ermee geassocieerde oppervlaktewaterlichamen en geassocieerde terrestrische ecosystemen;
 - iv) de selectie van indicatoren, met inbegrip van de natuurlijke omstandigheden, ter karakterisering van de kwantitatieve toestand van grondwater, teneinde te kunnen vaststellen wanneer een “goede kwantitatieve toestand” is bereikt.
4. In de technische specificaties ten behoeve van het toezicht op de chemische toestand van grondwater dienen methoden te worden vastgelegd voor:
- i) toezicht op alle grondwateren die overeenkomstig punt 4 van bijlage III zijn aangewezen als gemakkelijk blootstaand aan verontreiniging door puntbronnen of door diffuse bronnen veroorzaakt door de in bijlage VIII vermelde stoffen;
 - ii) toezicht door metingen op een aantal verschillende diepten;
 - iii) de selectie van indicatoren, met inbegrip van de natuurlijke omstandigheden, ter karakterisering van de kwalitatieve toestand van grondwater, teneinde parameters voor “goede kwalitatieve toestand” te kunnen vaststellen.
5. De algemene toestand van een bepaald oppervlaktewaterlichaam komt overeen met de laagste waarde van de twee overeenkomstig de punten 3 en 4 uitgevoerde beoordelingen.

Voor oppervlakte- en voor grondwater:

6. Bij het vaststellen van de technische specificaties dient te worden erkend dat verschillende methoden van toezicht geschikt kunnen zijn, naar gelang van de aard van het waterlichaam, de ligging ervan en het aspect van de ecologische toestand dat wordt onderzocht en dat de technische specificaties flexibel dienen te zijn om de ontwikkeling en verfijning van toezichtstechnieken mogelijk te maken en daarbij toch zorg te dragen voor de vergelijkbaarheid van resultaten tussen verschillende methoden en in de tijd.

In de technische specificaties dienen toezichts- en analysemethoden te worden vastgelegd, met inbegrip van criteria voor de locatie van bemonsteringspunten en de bemonsteringsfrequentie daarvan, alsmede systemen voor kwaliteitsbeheersing.

Wanneer de technische specificaties voor een bepaald doel meer dan één methode aangeven, moet ervoor worden gezorgd dat deze methoden tot vergelijkbare resultaten leiden.

De technische specificaties dienen ook bepalingen betreffende de kwaliteitsbewaking te bevatten, alsmede een gemeenschappelijk format voor de presentatie van de resultaten van het toezicht op oppervlakte- en op grondwater en gemeenschappelijke regels voor de hoeveelheid informatie die in de als onderdeel van het stroomgebiedbeheerplan vereiste samenvatting dient te worden opgenomen.

Bijlage VI

Lijst van in de maatregelenprogramma's op te nemen maatregelen

Deel A

1. Hieronder volgt een lijst van communautaire wetgeving die samen met nationale of lokale wetgeving de basismaatregelen vormen die overeenkomstig artikel 13, lid 3, punt i) moeten worden opgenomen in de maatregelenprogramma's:
 - i) de richtlijn zwemwater (76/160/EEG)⁸⁷,
 - ii) de richtlijn vogelstand (79/409/EEG)⁸⁸,
 - iii) de richtlijn drinkwater (80/778/EEG)⁸⁹,
 - iv) de richtlijn zware ongevallen (Seveso-richtlijn) (82/501/EEG)⁹⁰,
 - v) de richtlijn milieueffectrapportage (85/37/EEG)⁹¹,
 - vi) de richtlijn zuiveringsslib (86/278/EEG)⁹²,
 - vii) de richtlijn behandeling stedelijk afvalwater (91/271/EEG)⁹³,
 - viii) de richtlijn gewasbeschermingsmiddelen (91/414/EEG)⁹⁴,
 - ix) de richtlijn nitraten (91/676/EEG)⁹⁵,
 - x) de richtlijn habitats (92/43/EEG)⁹⁶,
 - xi) de richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (96/61/EG)⁹⁷,
 - xii) overige relevante wetgeving.

Deel B

1. Het volgende is een niet-uitsluitende lijst van aanvullende maatregelen die de Lidstaten binnen elk stroomgebiedsdistrict mogen goedkeuren als onderdeel van het overeenkomstig artikel 13, lid 4, vereiste maatregelenprogramma:
 - i) wetgevende instrumenten,
 - ii) administratieve instrumenten,
 - iii) economische of fiscale instrumenten,
 - iv) in onderhandeling tot stand gekomen milieuovereenkomsten,
 - v) emissieregulering,
 - vi) gedragscodes,

⁸⁷ PB nr. L 31 van 5.2.1976, blz. 1.

⁸⁸ PB nr. L 103 van 25.4.1979, blz. 1.

⁸⁹ PB nr. L 229 van 30.8.1980, blz. 11.

⁹⁰ PB nr. L 230 van 5.8.1982, blz. 1.

⁹¹ PB nr. L 175 van 5.7.1985, blz. 40.

⁹² PB nr. L 181 van 8.7.1986, blz. 6.

⁹³ PB nr. L 135 van 21.5.1991, blz. 40.

⁹⁴ PB nr. L 230 van 19.8.1991, blz. 1.

⁹⁵ PB nr. L 375 van 31.12.1991, blz. 1.

⁹⁶ PB nr. L 206 van 22.7.1992, blz. 7.

⁹⁷ PB nr. L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

- vii) onttrekkingsregulering,
- viii) maatregelen tot beheer van de vraag, onder andere bevordering van aangepaste landbouwproductie, zoals het telen van weinig water behoevende gewassen in aan droogte onderhevige gebieden,
- ix) efficiency- en hergebruiksmaatregelen, onder andere de bevordering van waterefficiënte technologieën in de industrie en waterbesparende irrigatietechnieken,
- x) constructieprojecten,
- xi) ontziltingsinstallaties,
- xii) rehabilitatieprojecten,
- xiii) kunstmatige aanvulling van aquifers,
- xiv) educatieve projecten,
- xv) projecten op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en demonstratie,
- xvi) overige relevante maatregelen.

Bijlage VII

Stroomgebiedbeheerplannen

1. Stroomgebiedbeheerplannen dienen de volgende elementen te bestrijken:
 - i) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 3, lid 7, aan de Commissie verstrekte informatie;
 - ii) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 4 vastgestelde milieudoelstellingen;
 - iii) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 5 vereiste analyse van de kenmerken van het stroomgebieddistrict;
 - iv) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 6 vereiste beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten;
 - v) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 7 vereiste economische analyse van het watergebruik in het stroomgebieddistrict;
 - vi) een samenvatting van het overeenkomstig artikel 9 opgestelde register van beschermde gebieden;
 - vii) een samenvatting van de resultaten van de overeenkomstig de artikelen 10 en 11 uitgevoerde toezichtprogramma's;
 - viii) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 13 vastgestelde maatregelenprogramma's, waaronder:
 - a) voor de onder artikel 13, lid 3, punt a), beschreven maatregelen, een beschrijving van de communautaire, nationale of lokale wetgeving waarvan deze maatregelen zijn afgeleid, samen met de bijzonderheden van de wijze waarop zij in het stroomgebieddistrict ten uitvoer zijn, dan wel ten uitvoer zullen worden gelegd;
 - b) een samenvatting van de maatregelen die zijn genomen voor de tenuitvoerlegging van het overeenkomstig artikel 12 en artikel 13, lid 3, punt b), verplichte aanrekenen van het gebruik van water;
 - c) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 13, lid 3, punt c), genomen maatregelen voor het bereiken van de overeenkomstig artikel 8, lid 2, vastgestelde milieukwaliteitsnormen;
 - d) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 13, lid 3, punt d), genomen maatregelen voor waterlichamen met een chemische toestand die minder dan "goed" is;
 - e) bijzonderheden over de overeenkomstig artikel 13, lid 3, punt e), vastgestelde onttrekkingsregulering en wanneer niet tot een dergelijke regulering is overgegaan, een beredeneerde rechtvaardiging van die uitzondering;
 - f) bijzonderheden van de overeenkomstig artikel 13, lid 3, punt f) vastgestelde aanvullende maatregelen, en
 - g) bijzonderheden van de overeenkomstig artikel 13, lid 4, vastgelegde aanvullende maatregelen,

- met inbegrip van, voor elk van de bovengenoemde gevallen, de vermelding van de gegevens betreffende personen of organisaties die verantwoordelijk zijn voor het nemen van de verschillende maatregelen, alsmede een tijdschema voor de beoogde tenuitvoerlegging ervan, en
- ix) een samenvatting van de overeenkomstig artikel 19 genomen maatregelen om de gevolgen van incidentele verontreiniging geringer te maken.
2. De eerste herziening van het stroomgebiedbeheerplan en alle daaropvolgende herzieningen dienen daarenboven in te houden:
- i) een samenvatting van alle veranderingen of herzieningen sedert de publicatie van de vorige versie van het stroomgebiedbeheerplan;
 - ii) een beoordeling van de geboekte vooruitgang bij het bereiken van de milieudoelstellingen en een uitleg betreffende die milieudoelstellingen die niet werden bereikt;
 - iii) een samenvatting van en uitleg over eventuele maatregelen in vroegere versies van het stroomgebiedbeheerplan die niet zijn uitgevoerd, en
 - iv) een samenvatting van alle overeenkomstig artikel 14 sedert de publicatie van de vorige versie van het stroomgebiedbeheerplan goedgekeurde aanvullende interim-maatregelen.
3. Het stroomgebiedbeheerplan dient een samenvatting te bevatten van de resultaten van het overeenkomstig artikel 17 gevoerde overleg over het ontwerp-plan, met een samenvatting van de ten gevolge daarvan aangebrachte veranderingen in het plan.
4. Het stroomgebiedbeheerplan dient verwijzingen te bevatten naar alle programma's of plannen die onder de bepalingen van artikel 18 vallen.
5. In het stroomgebiedbeheerplan dienen ook aanbevelingen te worden opgenomen voor overeenkomstig artikel 15 goedgekeurde nationale of communautaire maatregelen.

Bijlage VIII

Verontreinigende stoffen

1. **Organische halogeenvbindingen en stoffen die in het aquatisch milieu dergelijke bindingen kunnen vormen.**
2. **Organische fosforbindingen.**
3. **Organische tinbindingen.**
4. **Stoffen en preparaten waarvan is aangetoond dat zij carcinogene of mutagene eigenschappen hebben, of eigenschappen die in of via het aquatisch milieu gevolgen kunnen hebben voor de voortplanting.**
5. **Persistente koolwaterstoffen en persistente en bioaccumuleerbare organische toxische stoffen.**
6. **Cyaniden.**
7. **Metalen en metaalbindingen.**
8. **Arseen en arseenbindingen.**
9. **Biociden en gewasbeschermingsmiddelen.**
10. **Stoffen in suspensie.**
11. **Stoffen die bijdragen tot de eutrofiëring (met name nitraten en fosfaten).**
12. **Stoffen die een ongunstige invloed uitoefenen op de zuurstofbalans (en die kunnen worden gemeten met behulp van parameters zoals BOD, COD enz.).**

Bijlage IX

Criteria voor de selectie van met voorrang te bestuderen stoffen of groepen van stoffen ten aanzien van het risico dat zij voor het aquatisch milieu opleveren en de mate waarin zij zich eigenen voor het ontwikkelen van een specifieke Commissiestrategie ter bestrijding van de emissie ervan in het aquatisch milieu

De stof of groep van stoffen:

1. waarvan is aangetoond dat deze onaanvaardbare gevolgen veroorzaakt of waarvoor er sterke indicaties bestaan dat zij voor het aquatisch milieu een risico inhouden;
2. die op grote schaal in een of meer compartimenten van het aquatisch milieu is aangetroffen;
3. die het aquatisch milieu bereikt vanuit een verscheidenheid aan bronnen via een verscheidenheid aan wegen.

Bijlage X

Milieukwaliteitsnormen

1. De in het kader van de dochterrichtlijnen van Richtlijn 76/464/EEG⁹⁸ (Gevaarlijke stoffen) ingestelde “kwaliteitsdoelstellingen” worden ten behoeve van de onderhavige richtlijn beschouwd als milieukwaliteitsnormen. Zij worden vastgesteld bij de volgende richtlijnen:
 - i) de Richtlijn kwiklozingen (82/176/EEG)⁹⁹;
 - ii) de Richtlijn cadmiumlozingen (83/513/EEG)¹⁰⁰;
 - iii) de kwikrichtlijn (84/156/EEG)¹⁰¹;
 - iv) de richtlijn hexachloorcyclohexaanlozingen (84/491/EEG)¹⁰², en
 - v) de richtlijn lozing van gevaarlijke stoffen (86/280/EEG)¹⁰³.

⁹⁸ PB nr. L 129 van 18.5.1976, blz. 23.

⁹⁹ PB nr. L 81 van 27.3.1982, blz. 29.

¹⁰⁰ PB nr. L 291 van 24.10.1983, blz. 1.

¹⁰¹ PB nr. L 74 van 17.3.1984, blz. 49.

¹⁰² PB nr. L 274 van 17.10.1984, blz. 11.

¹⁰³ PB nr. L 181 van 4.7.1986, blz. 16.

FINANCIËEL MEMORANDUM

1. NAAM VAN DE MAATREGEL

Voorstel van de Commissie voor een richtlijn van de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.

2. BEGROTINGSLIJN

B4-304

3. JURIDISCHE GRONDSLAG

- Artikel 130 S, lid 1, van het Verdrag;
- Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad inzake een actieprogramma voor geïntegreerde grondwaterbescherming en geïntegreerd grondwaterbeheer (PB nr. C 355 van 25.11.1996, blz. 1).

4. OMSCHRIJVING VAN DE MAATREGEL

4.1. Algemene doelstellingen van de maatregel

De richtlijn heeft drie doelstellingen, die vóór 2010 moeten zijn bereikt:

- het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater in alle oppervlaktewateren;
- het bereiken van een goede toestand van het grondwater in al het grondwater, en
- voldoen aan alle normen en doelstellingen met betrekking tot gebieden die bijzondere bescherming behoeven, met inbegrip van water dat bedoeld is voor de winning van drinkwater.

4.2. Looptijd van de maatregel en bepalingen betreffende het hernieuwen daarvan

De richtlijn kent de volgende bepalingen

voor de Lidstaten:

- Goedkeuring en tenuitvoerlegging vóór december 2004 van stroomgebiedbeheersplannen. Deze plannen dienen alle nodig geachte maatregelen te bevatten voor het bereiken van een goede toestand van oppervlaktewateren en grondwater.
- Herziening om de zes jaren van de stroomgebiedbeheersplannen.

De volgende hoofdelementen om te zorgen voor de toepassing van de bepalingen van de richtlijn:

- Tenuitvoerleggen van het beginsel dat alle gebruikers vóór het jaar 2010 voor water dienen te betalen voor de volledige kostenterugwinningsprijs (onttrekking, distributie, consumptie, opvang en ander gebruik);
- Aanwijzen, vóór december 2000, van water dat bedoeld is voor de winning van drinkwater;
- Uitvoeren, vóór december 2001, van een analyse van de kenmerken van de stroomgebieddistricten:

- wat betreft de milieueffecten van menselijke activiteiten;
- wat betreft de volledige registratie van beschermde gebieden;
- voor het instellen van toezichtprogramma's voor de toestand van het water;
- voor een volledige economische analyse van het watergebruik.

voor de Commissie:

- Een herziening van de richtlijn vóór 31 december 2013.

Vanaf 1998 op zijn vroegst beginnen met de volgende maatregelen voor bijstand aan en toezicht op de tenuitvoerlegging van de richtlijn:

- Opstellen van technische specificaties voor de bijlagen van de richtlijn:
 - voor toezicht op kwaliteit en kwantiteit van water, vóór 31 december 1999;
 - voor een kwalitatieve en kwantitatieve beoordeling van vervuiling door puntbronnen en diffuse bronnen, vóór 31 december 1999;
 - voor een analyse van de fysieke, demografische en economische kenmerken van de stroomgebieddistricten, vóór 31 december 1999;
 - voor het vaststellen van de sectoren waarin economische instrumenten in het waterbeleid kunnen worden ingezet, voor zover van toepassing;
- Uitvoeren van een evaluatie en publiceren van een zesjaarlijks verslag over de tenuitvoerlegging van de richtlijn, vóór 31 december 2006;
- Indienen van een jaarlijks indicatief plan van de Commissie over de voorstellen voor maatregelen die zij beoogt in te dienen op het gebied van waterbescherming en -gebruik, vanaf 31 december 1999;
- Nemen van besluiten wanneer de Lidstaten niet tot een overeenkomst kunnen komen over grensoverschrijdende waterbescherming en -gebruik, voor zover van toepassing;
- Voeren van onderhandelingen met derde landen betreffende grensoverschrijdende waterbescherming en -gebruik, voor zover van toepassing;
- Uitvoeren van een beoordeling van de door de Lidstaten toegestane uitzonderingen van de algemene bepalingen van de richtlijn, voor zover van toepassing;
- Uitoefenen van het voorzitterschap van het regelgevend comité, voor zover van toepassing;
- Organiseren van een tweejaarlijkse concurrentie voor professionals uit de watersector, watergebruikers en regelgevers, vanaf het jaar 2000 en later voor zover van toepassing.

5. INDELING VAN DE UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

5.1. Niet verplichte uitgaven

5.2. Gesplitste kredieten

6. AARD VAN DE UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

Uitgaven:

- Technische en wetenschappelijke werkzaamheden in verband met
 - de ontwikkeling van een uniform systeem voor programma's waarmee wordt toegezien op het voldoen aan de bepalingen van de richtlijn;
 - specificatie van de details van de bijlagen ten behoeve van het vaststellen van de kenmerken en het uitvoeren van de analyses betreffende milieu- en economische parameters;
 - publicatie van verslagen met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de richtlijn;
 - eventuele ontwikkeling van Commissiestrategieën voor de bestrijding van vervuilende stoffen.

7. FINANCIËLE GEVOLGEN

7.1. **Wijze van berekening van de totale kosten van de maatregel (verhouding tussen de individuele en totale kosten)**

Studies. De vereiste studies voor de technische en wetenschappelijke bijstand aan de specificatie van de bijlagen zullen voor een groot deel overeenstemmen met de studies die waren voorzien in de voorgestelde richtlijn betreffende de ecologische waterkwaliteit (COM(93) 680 def.), die zal worden ingetrokken en vervangen door dit voorstel. De studies zijn voorzien in de begroting voor 1997;

Verslaglegging. Met dit voorstel worden vier bestaande richtlijnen en een beschikking ingetrokken, die in totaal vijf verslagen vereisen: de Richtlijnen van de Raad 75/440/EEG, 78/659/EEG, 79/923/EEG en 80/68/EEG, alsmede Beschikking 77/795/EEG van de Raad. Het voorstel vervangt ook het in de voorgestelde richtlijn betreffende de ecologische waterkwaliteit (COM(93)680 def.) voorgeschreven verslag, omdat dat eveneens zal worden ingetrokken. Voorts zal de verslaglegging plaatsvinden in een zesjaarlijkse cyclus in plaats van een driejaarlijkse, hetgeen een vermindering van de uitgaven inhoudt.

7.2. Uitsplitsing per onderdeel van de maatregel

Vastleggingskredieten (miljoen ecu, huidige prijzen)

Uitsplitsing	Jaar n 1997	n + 9	n + 15	TOTAAL
Technische en wetenschappelijke bijstand aan de specificatie van de bijlagen (studies):				
a) studies over de volledige kosten-terugwinning voor watergebruik	0,15			0,15
b) studies betreffende de kenmerken van vervuiling door puntbronnen en diffuse bronnen en andere milieueffecten van menselijke activiteiten	0,05			0,05
c) studies over toezichtmethoden betreffende de chemische en ecologische toestand van oppervlaktewater en grondwater	0,1			0,1
Zesjaarlijks verslag vanaf 2006		0,3	0,3	0,6
Totaal	0,3	0,3	0,3	0,9

7.3. Tijdschema voor de kredieten

in miljoen ecu

	jaar n 1997	n + 9	n + 15	Totaal
Vastleggingskredieten	0,3	0,3	0,3	0,9
Betalingskredieten				
jaar n 1997	0,125			
n + 1	0,175			
n + 9		0,3		
n + 15			0,3	
n + 21				
n + 27				
n + 33				
en volgende jaren				
Totaal	0,3	0,3	0,3	0,9

8. BEPALINGEN OM FRAUDE TEGEN TE GAAN

- In de contracten zal expliciet worden vermeld dat alle uitgevoerde werkzaamheden eigendom van de Commissie zijn;
- De volledige betaling van de contractanten zal slechts plaatsvinden na ontvangst en goedkeuring van de gevraagde verslagen en diensten.

9. ELEMENTEN VAN DE KOSTEN-BATENANALYSE

9.1. Specifieke en kwantificeerbare doelstellingen, doelgroep

Naast de algemene doelstelling een goede toestand van het water te bereiken voor oppervlaktewateren en grondwater, kan het nodig zijn de doelstellingen van de maatregel verder te specificeren, om de bescherming van menselijke waterbehoeften, ecosystemen en water voor economische doeleinden te verbeteren.

Specifieke doelstellingen:

- verhinderen van een verdere achteruitgang van de toestand van het water, alsmede bescherming en verbetering van de toestand van aquatische ecosystemen en, met betrekking tot hun waterbehoeften, van terrestrische ecosystemen;
- bevorderen van een duurzaam watergebruik, op basis van een langetermijnplanning van de beschikbare voorraden;
- voorzien in een voldoende voorraad water van goede kwaliteit voor menselijke consumptie en voor economische doeleinden;
- opzetten van een administratieve structuur voor een samenhangend en transparant beheer van alle wateren;
- raadplegen en bevorderen van de betrokkenheid van de watergebruikers en het publiek bij het voorbereiden van maatregelen;
- berekenen van volledige kostenterugwinningsprijzen voor alle soorten watergebruik;
- opzetten van een samenhangend kader voor communautaire maatregelen op het gebied van waterbeleid, waarin het communautaire beleid dat van belang is voor een duurzaam waterbeheer wordt geïntegreerd.

Informatie met betrekking tot de toestand van het water is thans niet volledig beschikbaar, en de tenuitvoerlegging van de richtlijn zal dan ook moeten leiden tot een voortdurend proces van informatieverzameling ten behoeve van het toezicht op en de beoordeling van de gevolgen voor de toestand van het water en watergebruik. In dit opzicht is dit een richtlijn van procedurele aard. Bij de tenuitvoerlegging van de richtlijn zal, in nauwe samenwerking met de Lidstaten, doorlopend worden gezorgd voor een verdere kwantificering van de specifieke, aangegeven doelstellingen. Deze kwantificering hangt af van de betrokkenheid op lokaal niveau in de Lidstaten, omdat "goede toestand van het water" zal variëren, afhankelijk van de specifieke hydrologische, geologische en klimaatsomstandigheden, alsmede van de sociaal-economische omgeving van het watergebruik.

De doelgroepen van de richtlijn zijn:

- Huidige en toekomstige watergebruikers die afhankelijk zijn van water met een "goede toestand", en die baat zullen hebben bij een duurzaam beheer van watervoorraden, vooral wat betreft een voldoende bevoorrading van drinkwater van goede kwaliteit en water voor de productie van voedsel, maar ook voor industriële verwerking, voor landbouw, visserij en visteelt, toerisme, recreatief gebruik en andere doeleinden.

- “Stroomafwaarts”-gelegen watergebruikers, die een eerlijkere toegang tot het water dienen te krijgen.
- Thans vindt vaak kruissubsidiëring plaats van de ene categorie watergebruikers naar de andere, hetgeen leidt tot een oneerlijke betalingsstructuur, bijvoorbeeld huishoudens die thans via kruissubsidies bijdragen aan industriële gebruikers, of omgekeerd, alsmede belastingbetalers die door middel van directe staatssteun of verborgen kruissubsidies voor anderen meebetalen.
- Particuliere en openbare administraties, waar de administratieve procedures kostenefficiënter zouden moeten worden ten gevolge van een betere integratie en samenhang van het waterbeheer.
- Biodiversiteit van planten- en diersoorten in aquatische ecosystemen.

9.2. Verantwoording van de maatregel

De voortdurende druk op en de negatieve trend in de toestand van het water in de Gemeenschap vragen om een betere integratie en samenhang van waterbescherming en -beheer in de Gemeenschap. Deze richtlijn biedt een kader voor het coördineren en deels vervangen van een lappendeken van bestaande, specifieke communautaire en nationale wetgeving terzake.

Subsidiariteit:

- De huidige communautaire wetgeving zal worden geïntegreerd in één enkel samenhangend kader waaronder alle wateren vallen, alsmede alle kwalitatieve en kwantitatieve kwesties, en dat zal zorgen voor een gecombineerde aanpak van de bestrijding van emissies in het aquatisch milieu door middel van emissiegrenswaarden en milieukwaliteitsnormen. Er zal een samenhangende verzameling van gemeenschappelijke definities en toezichtsmethoden tot stand worden gebracht. Dit kan slechts op het niveau van de Gemeenschap worden bereikt. De gewenste algemene coördinatie van de toestand van water over de grenzen heen, en met derde landen in het kader van internationale overeenkomsten, kan eveneens slechts op communautair niveau worden bereikt.

- Binnen dit kader zullen, teneinde rekening te houden met de verschillende situaties in de Lidstaten, de besluiten zo dicht mogelijk bij de plaats waar water wordt gebruikt of toegewezen, worden genomen. Voorrang wordt gegeven aan maatregelen onder de verantwoordelijkheid van de Lidstaten door middel van het opstellen van specifieke programma's van maatregelen binnen een algemeen beheersplan. Voorts bepaalt de richtlijn dat belanghebbende partijen, met inbegrip van watergebruikers en het brede publiek, moeten worden betrokken bij het opstellen van dergelijke plannen, zodat transparantie kan worden gegarandeerd.

Kostenefficiëntie van de maatregel:

Het tot stand brengen van een samenhangend kader voor waterbeheer zal naar verwachting leiden tot een verbeterde kostenefficiëntie bij de administratieve routines, vanwege de coördinatie van de maatregelen, betere achtergrondinformatie en het vermijden van dubbele inspanningen.

Het aanrekenen van watergebruik aan volledige kostenterugwinningsprijzen, waar mogelijk met inbegrip van extra milieu- en hulpbronnenkosten, zal leiden tot een verbeterde kostenefficiëntie van het watergebruik en tot een verbeterde bescherming en voorzigtiger gebruik van water.

Rekening houdende met de uiteenlopende omstandigheden en behoeften in de regio's van de Gemeenschap en afhankelijk van de mate van tenuitvoerlegging van bestaande regelgeving betreffende de bescherming van water, zal de kostenefficiëntie waarschijnlijk wel variëren. Kostenefficiënte oplossingen voor de bestrijding van vervuiling en voor de onttrekking van water kunnen eveneens variëren. De procedurele aard van de richtlijn staat borg voor flexibiliteit bij de tenuitvoerlegging van het beginsel van volledige kostenterugwinningsprijzen en het daarin opnemen van de milieu- en hulpbronnenkosten vóór 2016.

Het bereiken van een goede toestand van het water hangt in sterk mate af van de volledige tenuitvoerlegging van alle bestaande communautaire wetgeving voor waterbescherming, met name de richtlijn behandeling stedelijk afvalwater (91/271/EEG) de richtlijn nitraten (91/676/EEG) en de richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van vervuiling (96/61/EEG). Afhankelijk van de tenuitvoerlegging van deze richtlijn en van de lokale omstandigheden kan aanvullende actie nodig zijn, waarvan de aard en de omvang zal afhangen van de specifieke situatie.

9.3. Follow-up en evaluatie van de maatregel

De richtlijn stelt duidelijke streefdata vast voor het bereiken van de doelstellingen.

De Commissie zal, in nauwe samenwerking met de Lidstaten en het Europees milieuoorganschap, en met de betrokkenheid van watergebruikers en het brede publiek, toezien op de ontwikkelingen op het gebied van de toestand van het water.

Er zullen bij de Commissie om de zes jaren verslagen worden ingediend. De Commissie zal jaarlijks verslag uitbrengen over alle in het licht van de ontwikkelingen eventuele geplande voorstellen inzake waterbescherming.

De Lidstaten dienen vóór 2007 alle programma's van maatregelen uit te voeren die zij nodig achten voor het bereiken van een goede toestand van alle wateren in de vorm van stroomgebiedbeheersplannen. Deze plannen moeten om de zes jaar worden herzien.

De Lidstaten moeten vóór 2010 toezien op de volledige toepassing van het beginsel van volledige kostenterugwinningsprijzen, en waar mogelijk het daarin opnemen van de milieu- en hulpbronnenkosten.

De Lidstaten dienen toezichtsprogramma's betreffende de toestand van de wateren in te stellen. Voorts zijn zij verplicht tot openbaar overleg over plannen en resultaten in de vorm van een zesjaarlijkse herziening van programma's en uitvoerende maatregelen voor de toepassing van de bepalingen van de richtlijn. De verslagen over de ontwikkeling dienen voor het publiek beschikbaar te zijn en om de zes jaar naar de Commissie te worden gezonden.

Met de richtlijn worden gemeenschappelijke definities en methoden vastgelegd voor analyse en toezicht, hetgeen het mogelijk maakt inspanningen en resultaten met elkaar te vergelijken.

10. ADMINISTRATIEVE UITGAVEN (AFDELING III, DEEL A VAN DE BEGROTING)

De werkelijk noodzakelijke administratieve uitgaven zullen afhangen van de jaarlijkse besluiten van de Commissie betreffende de toewijzing van middelen, rekening houdende met de door de begrotingsinstantie toegestane personeelsplaatsen en aanvullende bedragen.

10.1 Gevolgen voor het aantal personeelsplaatsen

Het aantal personeelsplaatsen neemt niet toe, en één ambtenaar en één tijdelijk functionaris zijn reeds opgenomen in de begroting.

Soort plaats		Staf voor het beheer van de maatregel		Bron		Duur
		Permanente plaatsen	Tijdelijke plaatsen	Bestaande plaatsen in betrokken DG of afdeling	Aanvullende plaatsen	
Ambtenaren of tijdelijke functionarissen	A	1	1	2	0	Tijdelijke plaatsen: 1997-1999
	B	0	0	0	0	
	C	½	0	½	0	
Overige plaatsen		0	0	0	0	
Totaal		1½	1	2½	0	

10.2 Totale financiële gevolgen van extra personeelsplaatsen

ECU (huidige prijzen)

	Bedrag	Berekeningswijze
Ambtenaren	0	
Tijdelijke functionarissen	0	
Andere plaatsen (begrotingslijn)	0	
	0	
Totaal	0	

10.3 Toename van de overige administratieve uitgaven ten gevolge van de maatregel

ECU (huidige prijzen)

Begrotingslijn	Bedragen	Berekeningswijze
Vergaderingen van het bij artikel 26 ingestelde comité (een of tweemaal per jaar) vanaf 1998	20.500 ECU	10.250 ECU/vergadering x 2 vergaderingen/jaar
Driejaarlijkse conferentie, vanaf 2000	25.000 ECU	50.000 ECU/conferentie, om de twee jaar 200 deelnemers, (Brussel), tolken, documenten
Gemiddelde per jaar, vanaf 2000	45.500 ECU	

ISSN 0254-1513

COM(97) 49 def.

DOCUMENTEN

NL

14

Catalogusnummer : CB-CO-97-079-NL-C

ISBN 92-78-16376-7

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg